

INOVOVANÝ

Školský vzdelávací program 1. stupeň

Vzdelanie ti otvorí dvere do sveta úspechu

1. ročník

2015 /2016

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania ISCED 1

Dĺžka štúdia: **4 roky**

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma – **denná**

Druh školy: **štátna**

Predkladateľ:

Názov školy: Základná škola, Beethovenova 11, Nitra

Adresa: Beethovenova 11, 949 11 Nitra

IČO : 37861352

Riaditeľ školy: Mgr. Ľubomír Svitač

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: Mgr. Beáta Pillajová, Mgr. Eva Grenušová

Kontakt : zsbeethovenova@atlas.sk tel. č. 037/651 11 86

Zriaďovateľ: Mesto Nitra

Názov: MÚ Nitra

Adresa: Štefánikova tr. 60, 950 06 Nitra

Kontakty: 037/650 21 11

Platnosť dokumentu od 01. 09. 2015

.....
Mgr. Ľubomír Svitač

VI. Učebné osnovy

1.ročník

Vypracované učebné osnovy jednotlivých predmetov vychádzajú z učebných osnov štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie. Osnovy jednotlivých predmetov charakterizujú predmet, definujú jeho ciele, rozvoj kľúčových spôsobilostí, uvádzajú používané metódy a formy práce, učebné zdroje, hodnotenie žiakov v predmete, obsah (obsahový štandard), požiadavky na výstup (výkonový štandard) a začlenenie prierezových tém.

Osnovy jednotlivých predmetov sú uvádzané samostatne.

Tvorí vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Učebné osnovy obsahujú:

1. Charakteristiku predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania
2. Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti, vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí
3. Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi
4. Požiadavky na výstup
5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania
6. Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod.
7. Hodnotenie predmetu

Učebné osnovy sú totožné s inovovaným vzdelávacím štandardom iŠVP.

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

1. ročník

Časový rozsah výučby:	9 hodín týždenne, 297 hodín ročne Čítanie a literárna výchova 4 hodiny týždenne, 132 hodín ročne Slovenský jazyk 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne
Názov ŠVP:	Štátny vzdelávací program 1. stupňa základnej školy
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ ISCED 1
Kód a názov odboru štúdia:	primárne vzdelávanie
Ročník:	prvý
Stupeň vzdelania:	primárne vzdelávanie
Forma štúdia:	denná
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania

Učebný predmet slovenský jazyk a literatúra má vo vzdelávaní nezastupiteľné miesto. Je základným prostriedkom pre nadobúdanie kultúrnej gramotnosti žiaka, jeho kľúčových kompetencií. Umožňuje porozumenie a osvojenie si poznatkov vo všetkých vzdelávacích oblastiach. Z tohto dôvodu má v systéme primárneho vzdelávania kľúčové, centrálné postavenie. Spôsobilosti, ktoré žiak v rámci tohto učebného predmetu nadobudne, majú zásadný vplyv na jeho vzdelávanie aj v ďalších vzdelávacích oblastiach, učebných predmetoch. Kvalita spôsobilostí používať materinský jazyk zásadne ovplyvňuje aj komunikáciu žiaka s jeho okolím, vytváranie vzťahov s inými ľuďmi a formuje zaradenie žiaka do spoločnosti. Cieľom výučby slovenského jazyka na primárnom stupni vzdelávania je naučiť spisovný jazyk na takej úrovni, aby ho žiaci vedeli používať v praktickom živote. Používanie jazyka vnímame ako komplexné využívanie všetkých komunikačných zručností – rozprávania, písania, čítania a počúvania.

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

Základným cieľom výučby slovenského jazyka a literatúry v tomto ročníku je osvojenie si kódu grafického zápisu reči, naučiť žiakov písať a čítať.

Pre jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra pre prvý ročník sú podstatné nasledovné špecifiká:

Jazyková a slohová zložka – žiaci sa oboznámia s grafickým zápisom reči a postupne si osvoja schopnosť čítať a písať. Väčší dôraz je potrebné klásť nielen na schopnosť prepísať a odpísať texty, ale aj na samostatné tvorivé písanie. Produktívne činnosti súvisiace s písaním zaradíme postupne s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov. Žiaci sa oboznámia len s obmedzeným množstvom gramatických a pravopisných pravidiel, napr. žiak rozlišuje vety podľa začiatku a ukončenia, vety prečíta so správnou intonáciou. V slohovej zložke dbáme na to, aby žiaci ústne komunikovali, primerane si rozvíjali slovnú zásobu a maximálne využívali zaužívané konvencie.

Čítanie a literárna výchova – žiaci si osvoja schopnosť čítať, neskôr čítať s porozumením. Pri čítaní literárnych textov si postupne uvedomia ich estetické hodnoty.

V prvom ročníku systematicky podporíme rozvoj všetkých komunikačných zručností.

Sústredíme sa predovšetkým na:

Rozprávanie: žiaci si rozšíria aktívnu slovnú zásobu, primerane použijú komunikačné konvencie. Zdokonalia svoj ústny prejav rozprávaním krátkych príbehov. Okrem obsahovej stránky ústnych prejavov je potrebné od nich vyžadovať aj správnu výslovnosť.

Počúvanie: žiaci si uvedomia, že počúvanie je neoddeliteľnou súčasťou vzájomnej komunikácie. Počúvajú svojho komunikačného partnera (žiaka, učiteľa, inú osobu) a získané informácie využijú v následnej komunikácii.

Čítanie: zručnosť čítať žiaci nadobudnú postupne. Základnou požiadavkou je dosiahnutie určitej úrovne kvality techniky čítania. Postupne na základe individuálnych schopností žiakov vyžadujeme aj čítanie s porozumením.

Písanie: základnou požiadavkou získania primeranej zručnosti písania žiakov je zapamätať si všetky tvary tlačených aj písaných písmen, odpísať a prepísať text.

Obsah učiva v 1. ročníku členíme do troch období: *prípravné, šlabikárové a čítankové*.

Poznávacie a rečové spôsobilosti:

Motorické zručnosti

- čítať písmená abecedy a arabské číslice aj v súvislosti s učivom v matematike
- odpísať alebo podľa diktovania napísať jednoduchý text a arabské číslice

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- zapamätať si základné informácie a vedieť ich použiť v praxi
- v písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu určenú pre 1. ročník

Analytické zručnosti

- vedieť realizovať hláskovú analýzu a syntézu slov

Tvorivé zručnosti

- porozprávať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh)
- porozprávať príbeh podľa predlohy (podľa obrázkov, podľa názvu)
- dokončiť rozprávanie alebo neukončenú rozprávku alebo iný literárny žáner
- zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text

Verejná prezentácia textu, verejný prejav

- pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť na úrovni žiaka 1. roč.
- osvojiť si výslovnostnú normu s uplatnením suprasegmentárnych javov
- reprodukovať umelecký text (doslovne, podrobne, stručne)

Komunikačné zručnosti

- adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu
- vyjadrovať sa neverbálne a pochopiť neverbálnu komunikáciu
- naučiť žiaka verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor

Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy, prepojenie s inými predmetmi

Písanie

Nácvik písania prebiehajúci v súčinnosti s nácvikom čítania v postupnosti krokov (písanie jednotlivých písmen, slabík, slov, viet):

- uvoľňovacie cvičenia ruky, ramena a celého tela,
- kresbové cviky, nácvik jednotlivých prvkov písmen a číslíc (čiary, oblúky, zátrhy ovály, slučky, vlnovky), orientácia v literatúre,
- malé a veľké písmená písanej a tlačenej abecedy jednotlivých tvarových skupín (okrem písmen: ů, Ů, ü, U, u, Ö, ö, O, o, X, x, W, w, Ř, ř),
- arabské číslice,
- písanie krátkych jednoduchých viet,

- písanie vlastných mien osôb, miesta bydliska a prvého slova vo vete,
- osvojovanie si základných hygienických návykov (správne držanie tela, správne umiestnenie zošita, dodržiavanie optimálnej vzdialenosti od papiera, správne držanie a vedenie ceruzky a pera, udržiavanie poriadku v školských potrebách), pracovných návykov (pracovný postup pri odpisovaní, prepisovaní, diktovaní, kontrole napísaného textu), estetických návykov (nácvik dodržiavania tvarovej jednoty, rytmickosti, šírky a sklonu písma, správneho umiestnenia písma v riadku a v priestore atď.).

Jazykové javy

Jazykové pojmy

Písmo (malé, veľké, tlačené, písané), hláska, slabika, slovo, veta, text a jeho členenie (riadok, nadpis, článok).

Rozlišovacie (diakritické) znamienka

Dĺžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky.

Rozdeľovacie (interpunkčné) znamienka

Bodka, otáznik, výkričník, čiarka, spojovník, zátvorka.

Literárna výchova v prvom ročníku:

Výcvik čítania:

- počúvanie čítaného textu,
- dychové cvičenia,
- očná gymnastika,
- pohybové hry,
- analyticko-syntetická a globálna metóda, ktorej výsledkom je čitateľská zručnosť (od hlásky k vete).

Tematické celky:

Tematické osnovanie súvisí s prírodovedou (orientácia v čase a priestore).

- Ľudová slovesnosť
  - riekanky
  - vyčítanky
  - rapotanky

- hádanky
- rozprávky (úpravy)
- Autorské rozprávky.
- Poézia slovenských a svetových autorov.
- Príbehy zo života detí (poviedky, rozprávky, črty...).
- Bábkové divadlo.

Pojmy:

spisovateľ, kniha leporelo, nadpis, ilustrácia.

Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy môžeme realizovať viacerými formami, ako :

- integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu daného predmetu
- formou projektu
- formou kurzu

Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času prierezovej témy je v kompetencii každého učiteľa. Prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA - cieľom je rozvoj chápania iných kultúr, akceptácia a rozvoj medziľudských vzťahov, tolerancie.

MEDIÁLNA VÝCHOVA - cieľom je zmysluplné, selektívne a kriticky využívať médiá a ich produkty, uvedomovať si aj negatívne vplyvy na rozvoj svojej osobnosti.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ - cieľom je rozvíjať sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru, sebavzdelávanie a zodpovednosť za svoje konanie, prevencia sociálno-patologických javov v škole.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA – cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA - cieľom je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA - cieľom je sebaochrana, poskytnutie prvej pomoci, rozvoj

telesnej zdatnosti, civilná ochrana, zdravotná príprava.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUCNOSTI - cieľom je komunikovať, argumentovať, používať informácie, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba ale aj prácu v skupine.

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU - Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo slovenského jazyka sa prelína s mnohými témami v prvouke (V triede, Na trhovisku, Naša škola, Ako Milka ochorela...), v etickej výchove sa prejavuje schopnosť komunikácie, hovoreného spisovného slova, hudobná výchova využíva ľudovú slovesnosť a klenotnicu tradícií. Rozprávky a príbehy sa na hodinách výtvarnej výchovy premieňajú na výtvarné obrazy.

Požiadavky na výstup

Písanie a grafická stránka.

Postupne a systematicky si žiaci osvojujú:

- Žiaci sa učia správne, čitateľne, esteticky a primerane rýchlo písať. Osvojujú si techniku písania a cvičia sa v nej.
- Osvojujú si výslovnostnú normu, cvičia sa v správnej artikulácii a v správnej výslovnosti pri asimilácii. Učia sa ústne realizovať text aj s uplatnením suprasegmentálnych javov.
- Osvojujú si základy pravopisnej normy (veľké začiatkové písmená, diakritické a interpunkčné znamienka atď.), učia sa rozoznávať a používať správne slová/tvary slov, slovesné väzby od nesprávnych.
- Učia sa analyzovať text, vyhľadávať jazykové javy, triediť ich, vyhodnocovať a postupne zatrieďovať do systému

- Učia sa reprodukovat' text (doslovne, podrobne, stručne) a cvičia sa v uplatňovaní prebratých jazykových javov pri tvorbe vlastných textov, v ústnej a sčasti aj písomnej podobe. Tvoria vlastné texty zodpovedajúce komunikatívneho zámeru.

Literárna a čitateľská stránka.

Výchovno-vzdelávacie ciele sú rámcové s tendenciou aplikovať ich v každom ročníku a rešpektovať vekové zvláštnosti a individuality žiakov. Cieľom čítania je čítanie pre radosť. Výcvik čítania sleduje osvojovanie si techniky a čitateľských kvalít v rovine zručností.

Literárna výchova absorbuje čítanie, aby budovala rovinu poznatkovú, ktorá rozmnožuje informácie, rovinu zážitkovú, ktorá sprostredkúva emotívne poznanie sveta, rovinu výchovnú, rozvíjajúcu osobnosť žiaka, rovinu komunikatívnu, ktorá mu umožňuje odovzdať poznané a precítené, resp. na základe toho tvoriť vlastné hodnoty, a rovinu estetickú, formujúcu jeho kvality života. Čítanie je jedným zo základných systémov ľudskej komunikácie, informačný systém s možnosťou medzi kultúrnej komunikácie. Čítanie a literatúra je slovesný znakový systém.

Výstupom má byť:

- a) osvojenie si a zdokonaľovanie techniky a kvalít čítania:
  - hlasové a dychové cvičenia,
  - nácvik správnej artikulácie,
  - nácvik spisovnej výslovnosti,
  - uplatňovanie supra-segmentárnych javov,
  - hlasné čítanie
  - tiché čítanie,
  - správne a plynulé čítanie,
  - uvedomené čítanie,
  - výberové čítanie,
  - nácvik rôznych spôsobov čítania,
  - výrazné (estetické) čítanie, pokus o umelecký prednes,
- b) počúvanie a čítanie literárnych textov,
- c) reprodukcia literárneho textu (verná, voľná, výberová, dotváranie na základe vlastnej fantázie...),
- d) neverbálna reprodukcia - kresba, pantomimická hra,
- e) analýza deja, konanie postáv, rozprávač...,
- f) formy a metódy zobrazovania,

- g) literárne a jazykové prostriedky,
- h) komparácia literárnych textov,
- ch) práca s ilustráciou, komiks,
- i) tvorivá dramatika,
- j) literárne dielo vo filme, televízii, videu, rozhlase...,
- k) orientácia v knižnici.

Výchovno-vzdelávacie ciele a ich realizácia sa vo vyučovacom procese uskutočňuje s vedomím súladnej protirečivosti. Rešpektuje sa pritom relatívnosť vzťahu čiastkovosti v celistvosti cieľov vyučovania čítania a literatúry.

Metódy a formy práce – stratégia vyučovania

Vo vyučovaní Slovenského jazyka v 1. ročníku, vzhľadom na široký záber od rozvíjania zmyslových ústrojov až po nácvik plynulého čítania slov a krátkych celkov, sa používa veľa vyučovacích metód. Dominantné postavenie podľa platnej učebnice má **hlásková problémovo-analyticko-syntetická metóda** – dôsledné používanie analýzy a syntézy podporuje rozumový vývoj žiakov pri nácviku čítania a písania. Ustavične cvičí úsudok, pamäť a pozornosť. Tento postup súčasne podporuje uvedomené čítanie a vzbudzuje oň záujem.

Problémová metóda – vytvára vhodné podmienky a predpoklady na rozvoj tvorivého úsilia pri riešení drobných problémových úloh. Vzbudí u žiakov zvedavosť a aktivitu, ich myslenie sa stáva cieľavedomým.

Metóda rozhovoru – heuristická je nosným prvkom aktivity žiakov i učiteľa na hodine. Na základe riadeného rozhovoru vedie žiakov k aktivite a k plynulému postupu osvojovania si učiva.

Genetická metóda sa uplatňuje pri písaní, písmená skladáme z nacvičených prvkov písmen. Pri nácviku prvkov písmen postupujeme od jednoduchšieho k zložitejšiemu.

Skriptologická metóda pomáha upevňovať čítanie tým, že žiak si už v nácvikovom období precvičuje nové písmeno a slabiku aj písaním tlačeným písmom.

Pri nácviku čítania a písania sú nevyhnutné sluchové, zrakové, dychové a artikulačné cvičenia, ako aj rôzne motivačné didaktické hry na rozvoj pozornosti, postrehu, tvorivosti a samostatného myslenia.

Výsledkom tvorivej spolupráce učiteľ – žiak je správne používanie jazyka a jeho uplatňovanie v praktickom živote aj v písomnom prejave.

Učebné zdroje

Pracovný zošit a učebnica zo slovenského jazyka pre prvý ročník základných škôl z konkurzu
Doplnkové PL schválené MŠ SR

ITK – zdroje

Čítanka pre 1. ročník základných škôl z konkurzu

Autor:

Detská literatúra: knihy zo školskej žiackej knižnice, časopis Včielka, Adamko, Vrabček a iné,
CD nosiče s tvorbou pre mladší školský vek.

Všetko, čo učiteľ využíva na hodine

- PL vytvorené učiteľom
- Vlastné albumy, žiacke práce (z min. roka), portfólio žiakov
- Svojpomocne vytvorené učebné pomôcky
- Kabinetný fond
- Školský knižničný fond
- Doplnková literatúra (met. príručky, zbierky úloh, časopisy, elektronické časopisy, PZ, IKT zdroje (využívané na domácu prácu)
- Portál : www.zborovna.sk, www.infovekacik.sk, www.pastelka.sk a iné
- Edusoftwer: Detský kútik a iné edusoftwéry zakúpené zo školských zdrojov.
- Auditívne (sluchové): magnetofón, CD disk, počítačový program a iné
- Vizualne (zrakové): učebnica, zošit, návod, tabuľky, fotografia, výkres, projekt, nástenné obrazy, schémy, diagramy, mapa priesvitky, diapozitív, obraz a iné
- Taktilné (hmatové): modely, reálie a iné
- Audiovizualne (zvukovo- zrakové): televízor, film, vidozáznam
- Kombinované: multimédia, učebnica
- Informačné technológie: audiovizualne a počítač, interaktívna tabuľa

Hodnotenie predmetu

V prvom ročníku ZŠ sú žiaci priebežne i súhrnne hodnotení známku, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka.

Hodnotí sa jeho samostatnosť, tvorivosť, schopnosť analyzovať, zovšeobecňovať a aplikovať získané jazykové vedomosti a zručnosti

Hodnotiace portfólio:

- Čitateľský prejav
- Písomné práce
- Písomné samostatné práce
- Aplikovanie osvojeného učiva a vedomostí
- Práca na projektoch
- Práca vo dvojiciach a v skupinách
- Vlastná tvorba

Obsah vzdelávania:

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégia vyučovania	Poznámky
<u>Prípravné obdobie - čítanie</u> Rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností Analytické činnosti: veta, slovo, slabika Grafické znázorňovanie vety Grafické	Spontánne vyjadrovanie o obrázkoch Rozprávanie podľa ilustrácií Čítanie vety pomocou grafického znázornenia Oboznámenie sa so slabikami	Kultivovane rozprávať o ilustrácii Rozlišovať sluchovou analýzou vetu, slovo, slabiku Správne čítať graficky znázornené vety Správne zaznačiť počet slabík v slove Určovať prvú hlásku v slove	Hry na cvičenie techniky dýchania Fonematické cvičenia Hlásková analyticko-syntetická metóda	

<p>delenie slov na slabiky</p> <p>Určovanie pozície hlások v slove</p> <p>Detailná analýza slova na hlásky - určovanie pozície hlások v slove</p> <p>Poznávanie písmen</p> <p>Čítanie slov po písmenách</p>	<p>Čo počuješ na začiatku slova</p> <p>Hláskovanie jednoduchých slov</p> <p>Poznávanie tlačných písmen v šlabikárovom poradí</p> <p>Hláskovanie jednoduchých slov</p>	<p>Graficky vyznačiť pozíciu určenej hlásky v slove</p> <p>Vedieť rozlišovať veľké a malé tlačené písmená</p> <p>Uvedomovať si analýzu slov</p>		
<p><u>Prípravné obdobie – písanie</u></p> <p>Písanie prípravných cvikov – základné prvky písmen</p>	<p>Rozvíjanie analytických schopností</p>	<p>Nacvičiť základné čiary a línie v jednotlivých písacích cvikoch</p>	<p>Genetická a skriptologická metóda</p>	

<p><u>Nácvičné</u> <u>(šlabikárové)</u></p> <p><u>obdobie -</u> <u>čítanie</u></p> <p>Písmená veľkej tlačenej abecedy</p> <p>Čítanie písmen slovenskej abecedy v šlabikárovom poradí</p> <p>Detailná analýza slov a určovanie pozície hlások v slove</p> <p>Čítanie slabík, slov, viet a krátkych celkov s otvorenými slabikami</p> <p>Čítanie slabík, slov, viet a krátkych</p>	<p>Využívanie veľkých tlačených písmen pri čítaní</p> <p>Postupné osvojovanie písmen slovenskej abecedy</p> <p>Hláskovanie slov</p> <p>Spájanie hlások do slabík a slov</p> <p>Nácvik čítania slov so spoluhláskovou skupinou</p>	<p>Uľahčiť a urýchliť chápanie princípu čítania</p> <p>Poznať a vedieť prečítať všetky písmená slovenskej abecedy</p> <p>Vedieť určiť pozíciu hlások v slove</p> <p>Upevňovať analýzu a syntézu slova</p> <p>Chápať význam prečítaného slova</p> <p>Pochopiť obsah prečítanej vety a krátkeho súvislého</p>	<p>Sluchová a zraková analýza slov</p> <p>Heuristická metóda</p> <p>Problémová metóda</p>	
--	---	---	---	--

celkov, ktoré obsahujú slabiky so spoluhláskovou skupinou	Správne čítanie slov s viacnásobnou spoluhláskovou skupinou	textu		
Čítanie slabík, slov, viet a krátkych celkov, ktoré obsahujú viacnásobnú spoluhláskovú skupinu	Nácvik čítania menej obvyklých slov po slabikách	Postupne odstraňovať dvojité čítanie	Tvorivé čítane	
Čítanie slabík, slov, viet a krátkych celkov, ktoré obsahujú slabičné r-ř,l-ĺ	Precvičovanie čítania písaného textu v problémových úlohách	Zdokonaľovať sa v čítaní písaného textu	Motivačné didaktické hry	
Čítanie písaných písmen, slabík, slov, viet a krátkych súvislých celkov	Priebežné oboznámenie sa s uvedenými interpunkčnými znamienkami	V praktických činnostiach poznať funkciu uvedených interpunkčných znamienok	Pozornosť, sústredenie	
Pojmy: bodka, čiarka, otáznik, výkričník,	Priebežné oboznámenie sa s uvedenými pojmi	V praktických činnostiach rozlišovať uvedené pojmy		
		Viesť žiakov k uvedomovaniu si významu a špecifických funkcií čítania a písania v každodenných životných situáciách		

<p>dvojbodka, úvodzovky, rozdeľovník</p> <p>Pojmy: rozprávka, príbeh, báseň, text, nadpis, riadok, autor</p> <p>Praktické a hrové činnosti</p> <p><u>Nácvičné</u> <u>(šlabikárové)</u> <u>obdobie –</u> <u>písanie</u></p> <p>Osvojovanie si písania a písmen slovenskej abecedy v šlabikárovom poradí</p> <p>Spájanie písmen do slabík a slov</p>	<p>Priebežné precvičovanie učiva zábavnými formami</p> <p>Nácvik správneho písania písaných písmen</p> <p>Písanie slabík a slov s rôznymi druhmi napájania písmen</p> <p>Precvičovanie prepisu primeraného textu</p> <p>Osvojovanie si písania textu podľa diktovania</p>	<p>Vedieť napísať správne tvary písmen</p> <p>Osvojiť si správnu techniku spájania písaných písmen</p> <p>Dokázať správne odpísať slová a krátky primeraný text</p> <p>Dokázať podľa diktovania napísať slová a vety bez vynechávania písmen</p> <p>Podporovať záujem o písanie mimo šlabikára</p> <p>Vedieť k známemu obrázku napísať správne pomenovanie</p> <p>Vedieť písať začiatok vety a osobné mená</p>	<p>Postreh, riešenie problémových úloh</p>
--	---	--	--

<p>Odpis písaných písmen, slabík, slov a viet</p> <p>Písanie slov a jednoduchých viet podľa diktovania</p>	<p>Práca s detským časopisom – doplňovačky, rébusy</p>	<p>s veľkým začiatočným písmenom</p> <p>Vedieť napísať na konci vety bodku, otáznik a výkričník</p>		
<p>Podporovanie vlastného tvorivého písania veľkou tlačenou abecedou</p>	<p>Nácvik písania slov bez vynechávania a zámeny hlások</p> <p>Správne písanie začiatku viet a osobných mien</p>	<p>Vedieť správne umiestniť dĺžeň</p>		
<p><u>Pravopisné javy:</u></p> <p>Správna skladba slova</p>	<p>Nácvik písania viet so správnym ukončením</p>			
<p>Veľké písmeno na začiatku vety a osobných mien</p>	<p>Precvičovanie písania slov s dlhou samohláskou</p>			
<p>Ukončenie oznamovacej, opytovacej</p>				

<p>a rozkazovacej vety</p> <p>Označovanie dlhej samohlásky</p>				
<p><u>Čítankové obdobie – čítanie</u></p> <p>Čítanie textov v čítankovej časti šlabikára, ako aj doplnkovej mimočítankovej detskej literatúry</p>	<p>Zdokonaľovanie techniky čítania</p> <p>Čítanie s porozumením</p> <p>Cvičenie správnej intonácie</p> <p>Voľná reprodukcia prečítaného textu</p> <p>Vyjadrenie pocitov vyvolaných prečítaným textom a vnímanie umeleckých textov rôznych žánrov</p>	<p>Zdokonaľovať celkovú čitateľskú gramotnosť</p> <p>Intonačne správne čítať izolované krátke oznamovacie a opytovacie vety</p> <p>Vedieť správne písať tvary malých a veľkých písmen písanej abecedy a číslic podľa požiadaviek na písmo</p>	<p>Didaktické hry na zdokonaľovanie v čítaní</p>	<p>Väčšina detí 1. ročníka číta niektoré vety v súvislých textoch čiastočne intonačne nesprávne kvôli neschopnosti predvídať koniec vety – najmä pri prvom čítaní textu. Táto schopnosť je závislá na technike a rýchlosti čítania, ktoré sa plne rozvíjajú až v ďalších</p>

<p><u>Čítankové obdobie – písanie</u></p> <p>Písanie vybraných textov</p>	<p>Príprava na prechod k tichému čítaniu</p> <p>Zdokonaľovanie techniky písania</p> <p>Odpis a prepis textu</p> <p>Písanie podľa diktovania</p> <p>precvičovanie pravopisných javov predpísaných pre 1. ročník</p>	<p>pre 1. ročník</p> <p>Vedieť čitateľne a úhladne podľa predlohy prepísať alebo odpísať jednoduchý text, napísať slová, vety a číslice podľa diktovania</p> <p>Vedieť v písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu</p>	<p>ročníkoch.</p> <p>Dramatizácia a didaktické hry</p> <p>Rozvíjajúce tvorivosť a originalitu dieťaťa</p>	
<p><u>Tvorivé čítanie</u></p>	<p>Vytváranie základov schopností samostatne sa písomne vyjadrovať</p> <p>Rozvoj čitateľskej gramotnosti, čítanie s porozumením,</p>	<p>Tvorba projektov, príbehov, dramatizácie, didaktické hry,</p> <p>Využívanie ITK vo vyučovaní, rozvoj komunikačných schopností.</p>		<p>Pre deti tejto vekovej skupiny je charakteristická hravosť, príklon k zážitkovému učeniu sa, spolupráca a prežívanie</p>

	kreatívne tvoriť texty, zapájať sa do Multimediálnej čítanky			vnímaného. Dramatická výchova využíva túžbu každého dieťaťa po uplatnení sa a seberealizácii.
--	--	--	--	--

Časová dotácia

Slovenský jazyk a literatúra	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Týždenný počet hodín	9			
Počet hodín ročne	297			

MATEMATIKA

1.ročník

Časový rozsah výučby:	5 hodín týždenne, 165 hodín ročne
Názov ŠVP:	Štátny vzdelávací program 1. stupňa základnej školy
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ ISCED 1
Kód a názov odboru štúdia :	primárne vzdelávanie
Ročník:	prvý
Stupeň vzdelania:	primárne vzdelávanie
Forma štúdia:	denná

Vyučovací jazyk:

slovenský jazyk

Charakteristika predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania Predmet matematika je na primárnom stupni vzdelávania prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Výučba matematiky musí byť vedená snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku s **propedeutickými postupmi** prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom i divergentných úloh, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore.

Na hodinách matematiky sa tiež kladie dôraz na rozvoj žiackych schopností a zručností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov. Proces získavania nových matematických vedomostí u žiakov musí učiteľ realizovať s prevahou pozorovania a experimentovania v ich prirodzenom prostredí. Učiteľ by mal tiež naučiť žiakov správne klásť otázky, odhadnúť výsledky i korektne formulovať závery. Učenie matematiky by malo byť pre žiakov zaujímavé, aby sa u nich formoval pozitívny vzťah k matematike a aby ju vnímali ako nástroj na riešenie problémových úloh každodenného života.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov.

Učebný predmet matematika v 1.ročníku má:

- rozvíjať elementárne matematické poznatky, zručnosti a činnosti s matematickými objektmi,
- rozvíjať žiacke schopnosti vytváraním presných učebných návykov,
- tvoriť súhrn veku primeraného a infromatického poznania, ktorý tvorí východisko

k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka,

- poskytovať informácie, dokumentujúce potrebu matematiky a informatiky pre spoločnosť.

Učivo vyučovacieho predmetu matematika v 1.ročníku obsahuje:

Prirodzené čísla 1 až 20

Sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20

Geometria a meranie

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

Cieľom učebného predmetu matematika v 1. ročníku je induktívnym poznaním, zakladajúcim sa na žiackych skúsenostiach, rozvíjať tie schopnosti, pomocou ktorých sa pripraví na samostatné získavanie základných matematických poznatkov a schopností.

Vyučovanie matematiky v 1. ročníku má smerovať k tomu, aby sa zrealizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

- veku primerane presne použiť materinský a odborný jazyk a správne aplikovať postupne sa rozširujúcu matematickú symboliku
- využívať pochopené a osvojené pojmy, postupy ako prostriedky pri riešení úloh
- rozvíjať numerické zručnosti žiakov v súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti
- rozvíjať orientáciu žiakov v rovine a v priestore na základe skúseností a činností
- riešením úloh a problémov postupne budovať vzťah medzi matematikou a realitou
- na základe využitia induktívnych metód získavania nových vedomostí, zručností a postojov, rozvíjať matematické nazeranie, logické a kritické myslenie
- podieľať sa spolu s ostatnými predmetmi na primeranom rozvíjaní schopností žiakov používať IKT (veku primerane) k vyhľadávaniu, spracovaniu a uloženiu informácií
- viesť žiakov získavať a rozvíjať zručnosti súvisiace s procesom učenia sa
- podporiť a upevňovať systematickým, premysleným a diferencovaným riadením práce, kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov ako je napr. samostatnosť, rozhodnosť,

vytrvalosť

- podporovať kladný vzťah k ochrane a zveľaďovaniu okolitej prírody, kladný vzťah ku všetkým humánnym a demokratickým hodnotám
- vytvoriť a rozvíjať kladný vzťah žiakov k spoločným európskym hodnotám, k permanentnému poznávaniu kultúrnych a iných hodnôt vytvorených európskymi štátmi, medzi inými aj našim Slovenskom

Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy, prepojenie s inými predmetmi

Kompetencie, ktoré si má žiak rozvíjať v jednotlivých tematických okruhoch zahŕňajú taký rozsah učiva matematiky v 1.ročníku, ktorý sa má žiakovi odovzdať ako záväzné, základné učivo z daného tematického celku.

Prirodzené čísla 1až 20:

- počítať počet predmetov, vecí, ...,utvárať skupiny vecí
- určiť počet predmetov, vecí,...,v obore 0-20
- priradiť počet predmetov, vecí,...,k danému číslu v obore 0-20 a naopak
- porovnať dve čísla
- čítať a písať čísla 0-20
- orientovať sa v rade čísel 0-20
- riešiť úlohy na porovnávanie (viac, menej, rovnako)

Sčítanie a odčítanie:

- sčítovať a odčítovať v obore do 20 bez prechodu cez základ 10,
- osvojiť základné spoje sčítania a odčítania do 20 spamäti
- pochopiť vzťah medzi sčítaním a odčítaním
- riešiť slovné úlohy na sčítanie a odčítanie

Geometria:

- rozlišovať niektoré priestorové a rovinné útvary, manipulovať s nimi,

- kresliť otvorené a uzavreté čiary,
- rýsovať priame čiary,

Riešenie aplikačných úloh a úlohy rozvíjajúce špecifické matematické myslenie:

- získavať skúsenosti s pravdivosťou (nepravdivosťou) výrokov,
- tvoriť stúpajúce (klesajúce) postupnosti predmetov, čísel, ...,
- pozorovať a zistiť pravidelnosť postupností.

Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy môžeme realizovať viacerými formami, ako :

- integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu daného predmetu
- formou projektu
- formou kurzu

Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času prierezovej témy je v kompetencii každého učiteľa. Prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA - cieľom je rozvoj chápania iných kultúr, akceptácia a rozvoj medziľudských vzťahov, tolerancie.

MEDIÁLNA VÝCHOVA - cieľom je zmysluplné, selektívne a kriticky využívať médiá a ich produkty, uvedomovať si aj negatívne vplyvy na rozvoj svojej osobnosti.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ - cieľom je rozvíjať sebareflexiu, sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru, sebavzdelávanie a zodpovednosť za svoje konanie, prevencia sociálnopatologických javov v škole.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA – cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA - cieľom je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA - cieľom je sebaobrana, poskytnutie prvej pomoci, rozvoj telesnej zdatnosti, civilná ochrana, zdravotná príprava.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI - cieľom je komunikovať, argumentovať, používať informácie, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba ale aj prácu v skupine.

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ - je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU-

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Medzipredmetové vzťahy:

Základné matematické vedomosti a zručnosti žiak aplikuje takmer vo všetkých vyučovacích predmetoch. Prvky logiky, numerického počítania a relačných vzťahov sa premietajú do prírodovedy, hudobnej a telesnej výchovy, priestorová predstavivosť má uplatnenie napr. vo výtvarnej výchove.

Požiadavky na výstup

Vzdelávacie výstupy sú ustanovenia o tom, čo žiak vie, chápe a je schopný urobiť, aby mohol pokračovať v ďalšom vzdelávaní. Vzdelávacie výstupy stanovujú zistenie k vedomostiam a pochopeniu, k intelektuálnym zručnostiam a ku kľúčovým spôsobilostiam.

Žiak si má osvojiť:

I. Prirodzené čísla 1 - 5

- čítať a písať čísla 1 až 5,
- určovať počty osôb, predmetov počítaním po jednom do 5,
- utvárať, vyznačovať, oddeľovať skupiny predmetov s počtom 1 až 5,
- porovnávať čísla znakmi $>$, $<$, $=$ v obore do 5 a udať jedno riešenie nerovnice $[ ] < 4$
- vedieť usporiadať skupinu predmetov,
- rozlíšiť v usporiadaní prvý a posledný,
- pochopiť vzťahy pred, hneď pred, za, hneď za v obore do 5 a vedieť ich používať
- riešiť slovné úlohy charakterizované vzťahmi rovnako, viac, menej
- rozvíjať pozorovaciu schopnosť, schopnosť zovšeobecňovať a hľadať postupy a metódy riešenia úloh,
- rozvíjať abstraktné myslenie

II. Sčítanie a odčítanie v obore do 5

- pri písaní čísel rozvíjať vytrvalosť, húževnatosť a schopnosť prekonať prekážky
- pochopiť význam a funkciu znaku „+“ (plus, a), „-“ (mínus, bez) a početových výkonov, ktoré označujú
- vedieť spamäti základné spoje sčítania a odčítania v obore do 5
- poznávať súvislosti medzi sčítaním a odčítaním, medzi zložkami početových výkonov a výsledkom
- riešiť jednoduché úlohy na sčítanie a odčítanie
- podnecovať žiakov k aktivite a tvorivosti
- učiť sa sformulovať otázky k úlohovej situácii

III. Čísla 6, 0, 7, 8, 9, 10, sčítanie a odčítanie

- čítať a písať čísla 6, 0, 7, 8, 9 10
- určovať počty osôb, predmetov, ..., počítaním po jednom
- utvárať, vyznačovať, oddeliť skupiny predmetov s počtom 1-10
- porovnávať čísla znakmi $>$, $<$, $=$ a zadať jedno riešenie nerovnice typu $[ ] < 9$
- vedieť vymenovať stúpajúci a klesajúci číselný rad
- riešiť jednoduché slovné úlohy charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako
- vedieť spamäti všetky spoje sčítania a odčítania v obore do 10
- riešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie

- rozvíjať abstraktné myslenie
- rozvíjať pamäť, húževnatosť a vytrvalosť
- uvedomiť si význam matematiky pre prax
- vážiť si prácu svojich spolužiakov.

IV. Numerácia v obore prirodzených čísel do 20. Sčítanie a odčítanie

- čítanie a písanie čísel 11-20
- určovanie počtu osôb, predmetov, ..., počítaním po jednom
- utvárať, vyznačovať, oddeliť skupiny predmetov s počtom 1-20
- porovnávať čísla znakmi $>$, $<$, $=$ a udať jedno riešenie nerovnice typu $a < 17$, alebo $n > 4$
- vedieť vymenovať stúpajúci a klesajúci číselný rad a doplniť (znázorniť) čísla na číselnom páse
- riešiť jednoduché slovné úlohy charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako
- vedieť spamäti všetky spoje sčítania a odčítania v obore do 20 bez prechodu cez základ 10
- riešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie
- rozvíjať vytrvalosť, systémovosť a presnosť
- vedieť zdôvodňovať pravdivosť (správnosť) svojho tvrdenia
- vedieť zhodnotiť vlastnú prácu a prácu spolužiakov
- pochopiť vzájomný vzťah medzi početovými výkonmi, medzi zložkami početových výkonov a výsledkom
- využiť námet slovných úloh k vlasteneckej, zdravotnej a ekologickej výchove

V. Geometria

- rozlíšiť geometrické tvary: trojuholník, kruh, štvorec, obdĺžnik, kocka, guľa, valec
- kresliť krivé čiary a rysovať priame čiary
- rozlíšiť otvorenú a uzavretú čiaru a vedieť takú čiaru nakresliť
- vedieť vymodelovať z geometrických tvarov na základe obrázku nové tvary
- získať prvé zručnosti v narábaní s rysovacími prostriedkami

Metódy a formy práce – stratégia vyučovania

Metódy, ktoré rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov, sú už od najnižších ročníkov nielen prostriedkom, ale aj obsahom vzdelávania. Vo vyučovaní sa tieto metódy najúčinnejšie uplatňujú pri samostatnej práci žiakov s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Učebné pomôcky sú účinnými prostriedkami pre pochopenie matematického učiva.

Pri vyučovaní matematiky v 1. ročníku je dôležité akceptovať a didakticky využívať možnosti a schopnosti detí mladšieho školského veku: emotívnosť, hravosť, kladný vzťah k manipulačným činnostiam, ...

Podmienkou úspešného učenia sa žiakov je získanie žiakov pre učebnú činnosť a to nenásilnou, prirodzenou motiváciou. Hlavným motívom je radosť z osvojeného poznatku, z vyriešeného problému, z objaveného postupu riešenia.

V 1. ročníku je vhodné uplatňovať :

- názornosť
- pozorovanie
- využitie praktických poznatkov zo života
- manipulačné metódy
- postupnosť riešenia problémov
- formy skupinovej práce
- aktivačné metódy
- porovnávacie metódy

Učebné zdroje

Všetko, čo učiteľ využíva na hodine:

- PL vytvorené učiteľom
- Vlastné albumy, žiacke práce (z min. roka), portfólio žiakov
- Svojpomocne vytvorené učebné pomôcky
- Kabinetný fond
- Školský knižničný fond

- Doplnková literatúra (met. príručky, zbierky úloh, časopisy, elektronické časopisy, PZ, IKT zdroje (využívané na domácu prácu)
- Portál : www.zborovna.sk, www.infovekacik.sk, www.pastelka.sk a iné
- Edusoftwer: Alik, Cirkus šaša Tomáša , Hravá matematika, Detský kútik a iné edusoftwéry zakúpené zo školských zdrojov.
- Auditívne (sluchové): magnetofón, CD disk, počítačový program a iné
- Vizuálne (zrakové): učebnica, zošit, návod, tabuľky, fotografia, výkres, projekt, nástenné obrazy, schémy, diagramy, mapa priesvitky, diapozitív, obraz a iné
- Taktilné (hmatové): modely, reálie a iné
- Audiovizuálne (zvukovo- zrakové): televízor, film, videozáznam
- Kombinované: multimédia, učebnica
- Informačné technológie: audiovizuálne a počítač, interaktívna tabuľa

Hodnotenie predmetu

V prvom ročníku ZŠ sú žiaci priebežne i súhrnne hodnotení známku, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka.

Hodnotí sa jeho samostatnosť, tvorivosť, schopnosť analyzovať, zovšeobecňovať a aplikovať získané matematické vedomosti a zručnosti.

Hodnotiace portfólio:

Tvorí ho súbor príbežných ako aj výsledných písomných a aplikačných prác v matematike. Jeho súčasťou je práca v skupinách, práca vo dvojiciach, práca v iných predmetoch ako je matematika, schopnosť samostatne tvoriť, triediť a aplikovať získané matematicko – analytické vedomosti. Prejavenie sa v tvorivej hre.

Obsah vzdelávania:

Prirodzené čísla 1 až 20 a 0

Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard	Výstupový štandard
Rozvíjanie pozorovacích	Prirodzené čísla 0 – 5. Čísla	Utvoriť, vyznačiť, oddeliť

<p>schopností prostredníctvom manipulačných činností.</p> <p>Vytváranie pojmu čísla na skúsenostnom základe. Odhalenie elementárnych súvislostí medzi realitou a matematikou</p>	<p>6, 0, 7, 8, 9, 10. Prírodné čísla do 20.</p> <p>Počítanie počtu vecí, ..., po jednom, po dvoch, utváranie skupín vecí, ...o danom počte.</p> <p>Porovnávanie čísel. Čítanie a písanie čísel 0 – 20. Rozklad a skladanie čísel. Vzťahy medzi číslami: veľkosť, susedia čísla.</p> <p>Riešenie úloh na porovnávanie (viac, menej, rovnako).</p>	<p>skupinu predmetov 1 – 20. Vedieť vymenovať stúpajúci aj klesajúci číselný rad. Vedieť porovnávať čísla do 20 podľa veľkosti. Riešiť úlohy charakterizované vzťahmi „viac“, „menej“.</p>
--	--	--

Sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20

Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard	Výstupový štandard
<p>odhalenie súvislostí medzi číslami podľa názoru aj na základe textu. Chápanie sčítania a odčítania predmetnou činnosťou a na základe textu.</p> <p>Formovanie</p>	<p>Sčítanie a odčítanie etapách v obore do 5, v obore do 10 a v obore do 20 bez prechodu cez základ 10.</p> <p>Zameniteľnosť sčítancov.</p> <p>Rozklad sčítancov na súčet dvoch čísel.</p> <p>Doplnenie chýbajúceho čísla</p>	<p>Vedieť spamäti všetky spoje sčítania a odčítania bez prechodu cez základ 10. Zručnosť pri praktickom využívaní sčítania, odčítania, rozkladu a doplnenia sčítancov.</p>

<p>všeobecných schopností a schopnosti riešenia matematických problémov. Rozvíjať pamäť, húževnatosť a vytrvalosť. Práca v dvojici a v tíme.</p>	<p>do súčtu. Vzťah medzi sčítaním a odčítaním. Slovné úlohy na sčítanie a odčítanie podľa činnosti, na základe obrázku, textu. Oživenie slovnej úlohy kresbou a modelovaním. Tvorba číselnej úlohy na základe textu. Výber počtového výkonu na základe textu. Tvorba matematického textu k numerickým úlohám. Riešenie rozsiahlejších úloh v tíme, aj so zberom vhodných údajov z reality.</p>	<p>Objasnenie jednoduchej slovnej úlohy činnosťou, voľbou vhodného modelu. Záznam textovej súvislosti číslami a počtovými výkonmi.</p>
--	--	--

Geometria a meranie

Rozvíjajúce ciele	Obsah štandard	Výstupový štandard
<p>Postupné budovanie priestorovej predstavivosti a orientácie v rovine a v priestore.</p> <p>Spoznanie vnímateľných vlastností telies, rozlíšenie odlišných vlastností ukázaním, výberom</p>	<p>Zoznámenie sa s niektorými priestorovými a rovinnými geometrickými tvarmi a ich triedenie n základe ich vlastností. Stavba telies z kociek , na základe modelu, rovinných útvarov činnosťou. Pozorovanie niektorých vlastností</p>	<p>Vedieť vybudovať z kociek teleso na základe modelu.</p> <p>Identifikovať niektoré rovinné a priestorové útvary na základe niektorých ich pozorovaných vlastností.</p> <p>Určiť polohu na základe preberaných výrazov</p>

usporiadaním, slovne. Získanie prvých zručností v narábaní s rysovacími potrebami.	geometrických útvarov. Orientácia, určovanie polohy; smerov, zmeny smerov. Kreslenie otvorených a uzavretých krivých čiar, rysovanie priamych čiar, triedenie čiar.	(napr. nad, pod pri, medzi, atď.).
---	--	------------------------------------

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie

Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard	Výstupový štandard
Vzbudenie záujmu žiakov o matematické činnosti prostredníctvom matematických hier. Ukázať význam použitia tabuliek, diagramov.	Získavanie skúseností s pravdivosťou a nepravdivosťou obrázkových situácií a slovne vyslovenými, napr. matematickými výrokmi. Dichotomické triedenie premetov, podľa jedného znaku (modré, nie sú modré). Tvorenie stúpajúcej (klesajúcej) postupnosti predmetov, čísel a zistenie pravidelnosti v týchto postupnostiach pozorovaním. Zber a usporiadanie údajov z domova a z blízkeho okolia za účelom riešenia úloh.	Vedieť rozlíšiť pravdivosť a nepravdivosť primeraných matematických výrokov.

Časová dotácia

Matematika	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Týždenný počet hodín	5			
Počet hodín ročne	165			

PRVOUKA

1. ročník

Časový rozsah výučby:	1 hodina týždenne, 33 hodín ročne
Názov ŠVP:	Štátny vzdelávací program 1. stupňa základnej školy
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ ISCED 1
Kód a názov odboru štúdia:	primárne vzdelávanie
Ročník:	prvý
Stupeň vzdelania:	primárne vzdelávanie
Forma štúdia:	denná
Vyučovaci jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania

Prvouka vytvára vedomostný, spôsobilostný a postojový základ pre dva nadväzujúce predmety – prírodovedu a vlastivedu. Vo vlastivednej oblasti sa zameriava na poznávanie reálneho spoločenského priestoru prostredníctvom oboznamovania sa s fungovaním služieb, samosprávy a geografického opisu krajiny. V prírodovednej oblasti poznávaním organizmov, neživého prostredia a ich vzájomných vzťahov oboznamuje žiakov s reálnym prírodným priestorom prostredníctvom skúmania fungovania vybraných prírodných javov.

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

Hlavným cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň.

Žiaci:

- rozvíjajú svoje predstavy o vybraných prírodných a spoločenských javoch,
- rozvíjajú svoje pozorovacie spôsobilosti tak, aby z bežne zažívaných situácií dokázali získať nové informácie a obohatiť si doterajšie poznanie,
- sú vedení k porovnávaniu predmetov a javov a k zoskupovaniu, triedeniu predmetov a javov podľa identifikovaných znakov,
- zovšeobecňujú na základe porovňovania,
- vytvárajú vlastný, argumentačne podložený úsudok,
- spolupracujú pri riešení jednoduchých skúmateľských aktivít, pričom súčasťou kooperácie je podieľanie sa na aktuálnom poznaní a jeho efektívnom využívaní pri tvorbe záveru (riešenia),
- argumentujú prostredníctvom vlastnej skúsenosti, t.j. rozvoja odbornej diskusie k danej téme, ktorá je adekvátne z hľadiska veku primeranosti žiakov,
- rozlišujú vhodné a nevhodné správanie v triede aj mimo nej,
- uvedomujú si a rešpektujú rozdielnosť u ľudí (rozumejú, že existujú podobnosti a rozdiely medzi skupinami ľudí),
- vysvetľujú význam pravidiel a predpisov v živote,
- rozlišujú riziká spojených s každodenným životom a možnosťami úrazu (šport, rekreácia a i.), poznajú bezpečnosť v domácom prostredí, v škole i na ceste do školy a v mimoškolských aktivitách,
- poznajú pravidlá správania sa v rizikových situáciách podľa vzoru (vedia ako a kde sa obrátiť o pomoc).

Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy, prepojenie s inými predmetmi: Prehľad tematických celkov

V prvom ročníku sú nosné kľúčové nasledovné témy:

Vzdelávacia oblasť: Človek a príroda

Rastliny

- rozpoznať základné časti rastlín
- identifikovať základné časti rastlín
- identifikovať podobnosti a odlišnosti v tvaroch, veľkosti, farbe základných častí rastlín
- na základe pozorovania triediť rastliny na byliny, kry a stromy
- deliť rastliny podľa tvaru listov na listnaté a ihličnaté
- funkcia jednotlivých častí rastlín
- princíp opeľovania
- plod je časť rastliny, ktorá vzniká z kvetu
- plody obsahujú semená, z ktorých vyrastú nové rastliny

Živočíchy

- spoločné a rozličné znaky, ktorými sa živočíchy a rastliny vzájomne podobajú
- živočíchy sú tvarom tela a spôsobom života prispôbené prostrediu, v ktorom žijú
- rozdiely medzi suchozemskými a vodnými živočíchmi
- živočíchy získavajú potravu rôznym spôsobom
- vzťah dravec a korisť
- význam maskovania živočíchov v prostredí
- identifikovať časť tela, ktorá zabezpečuje živočíchom pohyb
- triediť živočíchy podľa spôsobu pohybu a prostredia kde a ako žijú

Človek

- zmysly človeka a prislúchajúce orgány
- význam zmyslových orgánov pre človeka
- zásady starostlivosti o zrak a sluch
- vytvoriť závery o funkcii ušnice pri zachytávaní zvuku
- orgány hmatu sú rozmiestnené po celom tele v koži a sú zodpovedné za jej citlivosť

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov

- rozdiel medzi živými a neživými súčasťami prírody
- triediť na základe znakov prírodné objekty na živé, neživé a odumreté
- dôležitosť vody pre človeka
- význam vody v pôde
- voda v rôznych formách / ľad, vodná para, sneh, námraza, rosa /
- typy vodných zdrojov
- priesvitnosť a priehľadnosť rôznych materiálov
- Slnko – hlavný zdroj svetla
- vytváranie a nevytváranie sa tieňov / kratší, dlhší tieň, viac tieňov /
- ďalšie zdroje svetla / plameň, blesk, žiarovka /
- navrhnúť vlastný spôsob merania časového úseku
- zostrojiť presýpacie hodiny
- vzťah rýchlosti presypania presýpacích hodín a niektorých vlastností presýpanej látky na základe pozorovania
- zostrojiť kyvadlo
- vzťah rýchlosti kmitania kyvadla a vlastnosti kyvadla na základe pozorovania

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

- orientovať sa v budove školy
- definovať pravidlá bezpečnosti pri návšteve školy
- pomenovať významné orientačné body v blízkosti školy
- povedať zjednodušenú adresu školy a adresu svojho bydliska
- rozlíšiť pojmy predtým, včera, dnes, potom, zajtra
- identifikovať dni v týždni
- čo škodí zdraviu
- určiť členov rodiny vo vzťahu k sebe

Sviatky, pamätné dni a významné udalosti

(Učivo sa preberá priebežne)

Pamätný deň. Štátny sviatok. Verejná oslava. Štátna hymna. 1.5. – Sviatok práce, 8.5. – Deň oslobodenia, Deň matiek (druhá nedeľa v máji). Vianočné sviatky. Veľkonočné sviatky.

Žiaci poznajú slovenskú štátnu zástavu. Vedia sa vzorne správať pri hraní štátnej hymny a pri vztyčovaní zástavy. Vedia, ako sa majú správať pri školskej a verejnej oslave. Spájajú každú oslavu s primeranou činnosťou (zúčastňujú sa na výzdobe triedy, položia kvety k pamätníku, prinášajú obrázky s danou tematikou).

Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy môžeme realizovať viacerými formami, ako :

- integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu daného predmetu
- formou projektu
- formou kurzu

Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času prierezovej témy je v kompetencii každého učiteľa.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA - cieľom je rozvoj chápania iných kultúr, akceptácia a rozvoj medziľudských vzťahov, tolerancie.

MEDIÁLNA VÝCHOVA - cieľom je zmysluplné, selektívne a kriticky využívať médiá a ich produkty, uvedomovať si aj negatívne vplyvy na rozvoj svojej osobnosti.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ - cieľom je rozvíjať sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru, sebazvedľávanie a zodpovednosť za svoje konanie, prevencia sociálnopatologických javov v škole.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA – cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA - cieľom je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA - cieľom je sebaobrana, poskytnutie prvej pomoci, rozvoj telesnej zdatnosti, civilná ochrana, zdravotná príprava.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI - cieľom je komunikovať, argumentovať, používať informácie, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba ale aj prácu v skupine.

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU-

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo prvouky prirodzene „kopíruje“ učivo slovenského jazyka v prvom ročníku ZŠ. Jednotlivé témy v prvouke plynule nadväzujú a dopĺňajú vybrané témy v slovenskom jazyku a literatúre. Napr. v prípravnom, predšlabikárovom období sa téma Žiak, Škola vhodne dopĺňa a konkretizuje. Veľa tém z prvouky sa prelína aj vo výtvarnej a hudobnej výchove. Telesná výchova (pohybové a športové hry vonku) konkretizujú učivo o počasí a ročných obdobiach.

Požiadavky na výstup

Žiak prvého ročníka má:

- poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou i vlastným pohybom;
- vedieť sa orientovať v školskej budove, na ceste z domu do školy;
- vytvoriť si predstavu o roku na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí;
- poznať mená ročných období, mesiacov a dní v týždni;
- uvedomovať si rozdiely v počasí a správne ich pomenovať;
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti;
- vedieť jednoducho rozprávať a v hre napodobniť prácu dospelých;
- nadobudnúť správny vzťah k spoločnému majetku;
- rozlišovať skutočnosť od rozprávkových príbehov;
- vedieť opisovať prírodné a spoločenské javy;
- osvojiť si základné pravidlá osobnej hygieny, správnej životosprávy a kultúrneho správania.

Metódy a formy práce – stratégia vyučovania

Jedným z parciálnych cieľov predmetu je efektívny rozvoj myslenia dieťaťa. Dieťa, ktoré ešte nie je schopné abstraktne myslieť a jeho logické myslenie je zatiaľ nasmerované na konkrétnu realitu je systematicky vedené tak, aby získalo čo najviac empirického materiálu o všeobecných prírodných javoch a aby sa na týchto konkrétnych javoch postupne učilo základným logickým operáciám. Deti sú vo vyučovaní zameranom najmä na aktívnu manipuláciu s materiálmi, s ktorými sa bežne stretávajú, usmerňované k skúmaniu čiastkových aspektov tak, aby sa naučili:

- pozorovať detaily vzhľadom na celok
- porovnávať
- identifikovať podstatné a premenlivé znaky objektov
- zovšeobecňovať vyslovovaním záveru z opakovaných pozorovaní
- vyjadrovať svoje predstavy o javoch slovom i obrazom
- argumentovať s využitím kauzality
- zdieľať svoje predstavy s vrstovníkmi v pracovnej skupine

Učebné zdroje

Učebnica pracovného typu pre prvý ročník základných škôl.

Autorka: Mgr. Rút Dobišová Adame, Mgr. Oľga Kováčiková

ITK – zdroje

- Všetko, čo učiteľ využíva na hodine
- PL vytvorené učiteľom
- Vlastné albumy, žiacke práce (z min. roka), portfólio žiakov
- Svojpomocne vytvorené učebné pomôcky
- Kabinetný fond
- Školský knižničný fond
- Doplnková literatúra (met. príručky, zbierky úloh, časopisy, elektronické časopisy, PZ, IKT zdroje (využívané na domácu prácu)
- Portál : www.zborovna.sk, www.infovekacik.sk, www.pastelka.sk a iné

- Edusoftwer: Detský kútik a iné edusoftwéry zakúpené zo školských zdrojov.
- Auditívne (sluchové): magnetofón, CD disk, počítačový program a iné
- Vizuálne (zrakové): učebnica, zošit, návod, tabuľky, fotografia, výkres, projekt, nástenné obrazy, schémy, diagramy, mapa priesvitky, diapozitív, obraz a iné
- Taktilné (hmatové): modely, reálie a iné
- Audiovizuálne (zvukovo- zrakové): televízor, film, videozáznam
- Kombinované: multimédia, učebnica, reálie
- Informačné technológie: audiovizuálne, počítač, interaktívna tabuľa

Hodnotenie predmetu

V prvom ročníku ZŠ sú žiaci priebežne i súhrnne hodnotení známku, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka, ako aj jeho správania. Hodnotí sa jeho tvorivosť, aktivita v práci, snaha po spoločnom úsilí pri dosahovaní strategických cieľov.

Hodnotiace portfólio:

- tvorba projektov
- samostatná práca
- práca vo dvojiciach
- práca v skupinách
- práca na pokusoch
- práca na celoročnej prezentácii
- aplikovanie poznaného do praktického života

Obsah vzdelávania:

Vzdelávacia oblasť: Človek a príroda

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Rastliny	Časti tela rastlín	-základné časti rastlín: koreň, stonka, list, kvet,	-rozpoznať základné časti

		<p>plod - byliny, kry, stromy</p>	<p>rastlín, -identifikovať základné časti rastlín (prhl'ava dvojdomá, púpava lekárska, rebríček obyčajný, kapsička pastierska, ruža šípová, pagaštan konský¹), -identifikovať päť podobností a päť odlišností v tvaroch, veľkosti, farbe základných častí rôznych rastlín -na základe vlastného pozorovania triediť rastliny na byliny, kry a stromy -deliť rastliny podľa tvaru listov na listnaté a ihličnaté</p>
	<p>Stonky rastlín</p> <p>Listy rastlín</p>		
	Korene rastlín	<p>-životné prejavy rastlín – rast, vývin, rozmnožovanie</p>	<p>-opísať funkcie jednotlivých častí rastlín (napríklad: koreňom rastlina čerpá z pôdy vodu a živiny),</p>
	<p>Kvety rastlín</p> <p>Plody rastlín</p>		<p>-vysvetliť princíp opelenia, -že plod je časť rastliny, ktorá</p>

			vzniká z kvetu, -že plody obsahujú semená, z ktorých vyrastú nové rastliny
Živočíchy	Živočíchy	-životné prejavy -- živočíchov	-uviest' tri spoločné a tri rozličné znaky, ktorými sa živočíchy a rastliny vzájomne podobajú, -vysvetliť, ako sú živočíchy tvarom tela a spôsobom života prispôbené prostrediu, v ktorom žijú ako príklad použije: mačka domáca, dážd'ovka zemná, krt obyčajný, lastovička obyčajná, kapor obyčajný, voš detská
		-suhozemské a vodné živočíchy	-na príkladoch uviesť rozdiely medzi suhozemskými a vodnými živočíchmi
	Potrava živočíchov	- dravec, korisť	

	Pohyb živočíchov	-končatiny	-vysvetliť význam maskovania živočíchov v prostredí, - identifikovať časť tela, ktorá zabezpečuje živočíchom pohyb, triediť živočíchov podľa toho, čím a ako sa pohybujú a tieto informácie dať do súvislosti s tým, kde a ako živočíchov žijú.
Človek	Zmysly človeka Zrak – oko Sluch – ucho	zmysly: zrak, sluch, hmat, čuch, chuť, poruchy zraku	-identifikovať päť základných zmyslov človeka a im prislúchajúce zmyslové orgány, -vysvetliť význam zmyslových orgánov pre život človeka, -vysvetliť zásady starostlivosti o zrak a sluch, -vytvoriť závery o funkcii ušnice pri zachytávaní zvuku,

	Hmat - koža		že orgány hmatu sú rozmiestnené po celom tele v koži a sú zodpovedné za jej citlivosť.
Neživá príroda a skúmanie prírodných javov	Živá a neživá príroda	životné prejavy organizmov: pohyb, rast, príjem potravy, dýchanie, rozmnožovanie	-vysvetliť rozdiel medzi živými a neživými súčasťami prírody, -triediť na základe znakov, identifikovaných vlastným pozorovaním, prírodné objekty na živé, neživé a odumreté,
	Voda	vodné zdroje /potok, rieka, jazero, more, podzemná voda/ význam vody pre život	-vysvetliť, na čo všetko používa človek vodu a čo by sa stalo, ak by jej mal nedostatok -vysvetliť, aký význam má voda v pôde a ako sa to týka človeka, -že voda sa vyskytuje v rôznych formách (niektoré vymenuje, napr. ľad, vodná para, sneh, dážď, námraza, rosa), -vymenovať tri typy vodných zdrojov,

	Svetlo a tieň	svetelné zdroje, tieň, priesvitný, priehľadný, nepriesvitný materiál	<p>-na základe skúmania vytvoriť závery o priesvitnosti a priehľadnosti rôznych materiálov (prostredí), -že hlavným zdrojom svetla je Slnko,</p> <p>-vysvetliť, kedy sa vytvára a kedy sa nevytvára tieň, kedy sa vytvára dlhší tieň a kedy sa vytvára kratší tieň, kedy sa vytvára viac tieňov, -vymenovať ďalšie zdroje svetla: plameň, blesk, žiarovka a iné elektrické zariadenia, ktoré vytvára človek,</p>
Čas	Čas	meranie času, presýpacie hodiny, kyvadlo	<p>-navrhnuť vlastný spôsob merania časového úseku, -zostrojiť presýpacie hodiny, -vysvetliť vzťah rýchlosti presypania presýpacích hodín a niektorých vlastností presýpanej látky na základe pozorovania presýpacích hodín, -zostrojiť kyvadlo,</p>

			- vysvetliť vzťah rýchlosti kmitania kyvadla a niektorých vlastností kyvadla na základe pozorovania kyvadla.
	Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť	
	Moja škola	moja trieda, škola, bezpečnosť v škole, v triede, orientácia v priestore	-orientovať sa v budove školy (trieda, jedáleň, WC a i.), -definovať pravidlá bezpečnosti pri návšteve školy,
	Moja trieda	kde, tu, tam, vpravo, vľavo, hore, dolu, vpredu, vzadu škola, školský dvor, objekty v okolí školy, adresa školy, adresa môjho bydliska	-pomenovať významné orientačné body v blízkosti školy (budovy a i.), povedať zjednodušenú adresu školy a adresu svojho bydliska,

	Deň Dni v týždni	dni v týždni, začiatok, koniec, predtým, včera, dnes, potom, zajtra	
--	---------------------	---	--

	Zdravie	umývanie rúk, čistota tela, návšteva a správanie sa u lekára, v lekárni	-čo škodí zdraviu
	Moja rodina	funkcia členov rodiny, prejav úcty k rodičom, starým rodičom a jednotlivým členom rodiny	- určiť členov rodiny vo vzťahu k sebe.

Časová dotácia

Prvouka pre 1. stupeň ZŠ	1.ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Týždenný počet hodín	1			
Počet hodín ročne	33			

ETICKÁ VÝCHOVA

1. ročník

Časový rozsah výučby:	1 hodina týždenne, 33 hodín ročne
Názov ŠVP:	štátny vzdelávací program 1. stupňa základnej školy
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ ISCED 1
Kód a názov odboru štúdia:	primárne vzdelávanie
Ročník:	prvý
Stupeň vzdelania:	primárne vzdelávanie
Forma štúdia:	denná
Vyučovaci jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Mladší školský vek je obdobím, keď dieťa vychádza z rodiny, v ktorej bolo spravidla chránené a milované a vstupuje do reálneho sveta mimo rodiny. Je vhodné, aby škola nadväzovala na to, čo dieťa prežíva doma. V rodine získava primárne skúsenosti prijímania i podriaďovania sa rodinnému spoločenstvu (pocit istoty, starostlivosti, ale aj spravodlivosti, trestu, vytvárania a prijímania pravidiel v rodine...). Rovnako so životom v rodine môže súvisieť i prvá skúsenosť s neprijatím, ponížením, odmietnutím, konfliktom... Skúsenosti vyplývajúce zo vzťahov k najbližším sú v mladšom školskom veku východiskom pri výchove k prosociálnosti. A naopak – rodina je prvým miestom, kde sa môže testovať prosociálne správanie dieťaťa, v istom zmysle účinnosť etickej výchovy.

Na I. stupni ZŠ je zvlášť dôležité venovať potrebný čas rozvíjaniu sebaúcty a úcty k iným, rozvoju sociálnych zručností orientovaných na interpersonálne vzťahy žiakov a na zvyšovanie ich odolnosti voči negatívnym sociálno-patologickým, či antimorálnym vplyvom, ktoré stále viac zasahujú nižšie vekové kategórie detí na základnej škole.

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

Cieľom etickej výchovy ako povinne voliteľného predmetu na I. stupni ZŠ je:

- osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnúť spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získať spôsobilosti, ktorými sa posilní sebaúcta a hodnotenie iných,
- získať spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnúť úctu k citovému životu iných,
- naučiť sa aktívne participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu),
- osvojiť si prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve,
- nadobudnúť spôsobilosť na pochopenie hodnoty priateľstva, vzájomnosti a rodiny,

- rozvíjať svoj postoj k postihnutým, chorým a starým ľuďom.

Uvedené ciele etická výchova metodicky realizuje hrovými formami a interaktívnymi metódami. Prostredníctvom nich sa s využitím princípov aktívneho sociálneho učenia vytvárajú pozitívne sociálne skúsenosti žiaka v interakcii s učiteľom i spolužiakmi, prezentujú sa pozitívne vzory správania v rozprávkach, v umení aj v každodennom živote. Prežitú skúsenosť postupne žiak rozumovo chápe a vytvára si tak racionálne komponenty svojho prosociálneho správania.

Obsahovo je etická výchova pre I. stupeň koncipovaná ako program výchovy k prosociálnosti zostavený podľa modelu R.R. Olivara a rozšírený o témy korešpondujúce s vývinovými osobitosťami žiakov, ktoré priniesla skúsenosť ETV ako nepovinného predmetu na I. stupni ZŠ.

Vo vzťahu k iným predmetom je etická výchova otvorená. Prezentuje morálne postoje, je oporou mnohých tematických celkov v prírodovede, vlastivede, v slovenskom jazyku, výtvarnej výchove, hudobnej výchove, telesnej výchove. Podieľa sa na výchove k manželstvu a rodičovstvu, na environmentálnej výchove, výchove k tolerancii, rasovej a náboženskej znášanlivosti.

Zároveň etická výchova čerpá z týchto predmetov a oblastí podnety a v súčinnosti s nimi prispieva k postupnému dozrievaniu osobnosti žiaka, podporuje v ňom sebadôveru a dôveru voči širšiemu sociálnemu prostrediu, samostatnosť, odvahu a iniciatívnosť, dozrievanie etických postojov a sociálnych zručností.

3. Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy, prepojenie s inými predmetmi:

- Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch
- Prvky prosociálneho správania
- Ľudská dôstojnosť
- Pozitívne hodnotenie iných
- Naša rodina

Základným zámerom a cieľom etickej výchovy v prvom ročníku je:

1. Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch:

- ponúknuť žiakom víziu spolupracujúceho spoločenstva ako základu pre dobré spolužitie (jeho jednoduché a viditeľné komponenty – sedenie v kruhu, formulovanie pravidiel typu mať právo byť vypočutý, právo nevyjadriť sa, mať vzájomnú úctu a dôveru – nevysmievať sa, hovoriť pravdu, chrániť veci svoje i iných...),
- prvé kontakty v triede a v škole (zoznamovanie, oslovovanie, pozdrav),
- komunikácia zameraná na sebareprezentáciu a sociálne vzťahy,
- pravidlá podporujúce spolužitie v skupine (po istom čase možno pravidlá prehodnocovať, dopĺňať).

2. Prvky prosociálneho správania v detskom kolektíve:

- vzájomná úcta pri komunikácii (pekne sa oslovovať, pozdraviť sa, počúvať sa navzájom...),
- úcta k vzájomným požiadavkám, vďačnosť za vykonané dobro (prosím, ďakujem),
- vzájomná pomoc medzi spolužiakmi i členmi rodiny.

3. Ľudská dôstojnosť :

- uvedomovanie si vlastnej hodnoty (rozdiel medzi mnou a ostatným svetom),
- poznanie a postupné zvnútorňovanie povedomia jedinečnosti a nedotknuteľnosti,
- vedenie k sebaovládaniu a znášaniu námahy pri prekonávaní prekážok.

4. Pozitívne hodnotenie iných:

- človek a jeho hodnota - spoznávanie pozitívnych vlastností svojich najbližších v rodine, v triede, v rovesníckych vzťahoch... (Čo sa mi najviac páči na mojej mamičke, ockovi, starkých...),
- verbálne vyjadrovanie pozitívneho hodnotenia druhých,
- prehodnocovanie negatívnych skutočností (dobro – zlo, napr. branie si vecí navzájom, posudzovanie a ponižovanie, urážanie menej zdatných detí v oblasti intelektu a prejavov - spevu, kreslenia, pohybu, oblečenia, rodinnej situácie..., klamanie a žalovanie...),
- postoj k ľuďom, ktorí sú nám nesympatickí, spôsobujú nám alebo druhým zlo (úmyselne, neúmyselne).

5. Naša rodina:

- uvedomovanie si hodnoty rodiny pre jednotlivca i pre spoločnosť (Čo sa mi na našej rodine najviac páči?)
- príbuzenské vzťahy (S kým z rodiny si najviac rozumiem...? Čo by som mohol urobiť pre lepšie vzťahy v našej rodine, ktoré z rodinných pravidiel sa mi najťažšie dodržiavajú...),
- rodičovská láska a jej význam v živote dieťaťa (konkrétne emocionálne prejavy, prejavy starostlivosti, pomoci...),
- úcta, komunikácia a pomoc medzi členmi rodiny (Koho rád pozorujem pri práci? Čo by som rád vedel ako moji blízki...),
- význam blízkeho človeka pre život jednotlivca.

Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy môžeme realizovať viacerými formami, ako :

- integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu daného predmetu
- formou projektu

Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času prierezovej témy je v kompetencii každého učiteľa.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA - cieľom je rozvoj chápania iných kultúr, akceptácia a rozvoj medziľudských vzťahov, tolerancie.

MEDIÁLNA VÝCHOVA - cieľom je zmysluplné, selektívne a kriticky využívať médiá a ich produkty, uvedomovať si aj negatívne vplyvy na rozvoj svojej osobnosti.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ - cieľom je rozvíjať sebareflexiu, sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru, sebvzdelávanie a zodpovednosť za svoje konanie, prevencia sociálnopatologických javov v škole.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA – cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA - cieľom je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA - cieľom je sebaochrana, poskytnutie prvej pomoci, rozvoj

telesnej zdatnosti, civilná ochrana, zdravotná príprava.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI - cieľom je komunikovať, argumentovať, používať informácie, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba ale aj prácu v skupine.

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU-

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Medzi predmetové vzťahy:

Etická výchova sa prelína predmetmi slovenským jazykom, VYV, HUV, TEV a prírodovedou.

4. Požiadavky na výstup:

- komunikatívne zručnosti
- sebahodnotenie a sebapoznávanie
- spolupráca
- cit pre rodinnú spolupatričnosť
- vlastenectvo
- komplexná prosociálnosť
- ľudská dôstojnosť a sebaúcta
- pozitívne hodnotenie iných
- postoje a zručnosti medziľudských vzťahov

5. Metódy a formy práce - stratégie vzdelávania

Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt.

Učiteľ pritom používa rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové

metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia ...) V etickej výchove im hovoríme zjednodušene – cvičenia, aktivity. Je dôležité si uvedomiť, že aktivity sú len prostriedkom, ktorý umožní **hodnotovú reflexiu**, tá je súčasťou každého kroku. Tejto časti hovoríme v etickej výchove transfer – prenos z hodiny ETV do bežného života rodiny, triedy a iných vzťahov, do ktorých žiak vstupuje.

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu etickej výchovy je zážitkové učenie, ktoré učiteľ v jeho technikách, cvičeniach a aktivitách prispôsobuje veku žiakov a situácii v žiackom kolektíve. Aktivity pomáhajú precítiť etické hodnoty, uľahčujú porozumieť normám, ktoré súvisia s očakávaným správaním, umožňujú nácvik zodpovedajúceho správania a prenos získaných skúseností do správania sa v reálnom svete.

Vyučovaciu hodinu najmä na prvom stupni treba členiť tak, aby sa rešpektovali zvláštnosti tohto vývinového obdobia (napr. sedenie v kruhu treba striedať s pohybovými cvičeniami na uvoľnenie i aktivizáciu dieťaťa). Treba mať pripravených viac aktivít k danej téme. Prostriedkom, ktorý učiteľ často využíva, je čítanie rozprávok, príbehov. Vhodné obrázky, audio i videonahrávky, CD-romy môžu poslúžiť ako motivačný materiál. Deti v mladšom školskom veku radi kreslia a robia pohybové aktivity. Toto všetko sa dá zapojiť do vytvárania situácií, v ktorých sa uplatňujú formy zážitkového učenia.

5. Učebné zdroje

Pracovný zošit etickej výchovy pre 1. ročník základných škôl

Autor: E. Ivanová a kolektív.

- Všetko, čo učiteľ využíva na hodine
- PL vytvorené učiteľom
- Vlastné albumy, žiacke práce (z min. roka), portfólio žiakov
- Svojpomocne vytvorené učebné pomôcky
- Kabinetný fond
- Školský knižničný fond
- Doplnková literatúra (met. príručky, zbierky úloh, časopisy, elektronické časopisy, PZ, IKT zdroje (využívané na domácu prácu)
- Informačné technológie: audiovizuálne, počítač, interaktívna tabuľa
- Inovované UO a Vzdelávacie štandardy

7. Hodnotenie predmetu:

V prvom ročníku ZŠ sú žiaci priebežne i súhrnne hodnotení známku, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka, ako aj jeho správania. Hodnotí sa jeho tvorivosť, aktivita v práci.

Hodnotiace portfólio :

Získavanie sociálnych a osobnostných kompetencií, rozvoj charakterových a sociálnych zručností Voliteľné – tvorba projektov. Vzájomné vzťahy v detskom kolektíve a postavenie jedinca.

Obsah vzdelávania

Ciele	Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
			socioafektívny	konatívny
Vytvárať prosociálne spoločenstvo žiakov.	Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch ponúknuť žiakom víziu spolupracujúceho spoločenstva ako základu pre dobré spolužitie (jeho jednoduché a viditeľné komponenty – sedenie v kruhu, formulovanie pravidiel typu mať právo byť vypočutý, právo nevyjadriť sa, mať vzájomnú úctu a dôveru – nevysmievať sa, hovoriť pravdu, chrániť veci svoje i iných...), prvé kontakty v triede a v škole (zoznamovanie, oslovovanie, pozdrav), komunikácia zameraná na sebaaprezentáciu a sociálne vzťahy, pravidlá podporujúce spolužitie v skupine (po istom čase možno	-rodina, skupina, -školská trieda pozdrav, -vd'ačnosť, ospravedlnenie, - pravidlá skupiny	- vie predstaviť seba i spolužiakov krátkou charakteristikou, -vie sa podieľať na vytváraní pravidiel skupiny,	pomenovať dôvody pre vd'ačnosť, prosbu, ospravedlnenie,

<p>stanoviská, rozlišovať dobro od zla</p>	<p>vzťahoch... (Čo sa mi najviac páči na mojej mamičke, ockovi, starkých...), verbálne vyjadrovanie pozitívneho hodnotenia druhých, prehodnocovanie negatívnych skutočností (dobro – zlo, napr. branie si vecí navzájom, posudzovanie a ponižovanie, urážanie menej zdatných detí v oblasti intelektu a prejavov - spevu, kreslenia, pohybu, oblečenia, rodinnej situácie..., klamanie a žalovanie...), postoj k ľuďom, ktorí sú nám nesympatickí, spôsobujú nám alebo druhým zlo (úmyselne, neúmyselne).</p>	<p>spolužiakov -vyjadrenie pozitívneho hodnotenia iných - negatívne správanie a jeho dôsledky</p>	<p>-uviesť dobré vlastnosti spolužiakov a príslušníkov rodiny,</p>	
<p>Osvojovať si sociálne zručnosti potrebné v sociálnych kontaktoch s inými ľuďmi.</p>	<p>Naša rodina uvedomovanie si hodnoty rodiny pre jednotlivca i pre spoločnosť (Čo sa mi na našej rodine najviac páči?) príbuzenské vzťahy (S kým z rodiny si najviac rozumiem...? Čo by som mohol urobiť pre lepšie vzťahy v našej rodine, ktoré z rodinných pravidiel sa mi najt'azšie dodržiavajú...), rodičovská láska a jej význam</p>	<p>rodina a jej úloha v živote človeka – vzťahy medzi členmi rodiny -rodinné pravidlá -komunikácia pomoc v rodine</p>	<p>pomenovať rodinné vzťahy, -vysvetliť tri pravidlá vo vlastnej rodine,</p>	<p>- uviesť príklad úctivej komunikácie v rodine, -naplánovať si konkrétnu pomoc pre členov rodiny.</p>

	<p>v živote dieťaťa (konkrétne emocionálne prejavy, prejavy starostlivosti, pomoci...),</p> <p>úcta, komunikácia a pomoc medzi členmi rodiny (Koho rád pozorujem pri práci? Čo by som rád vedel ako moji blízki...),</p> <p>význam blízkeho človeka pre život jednotlivca</p>			

Časová dotácia

Etická výchova pre 1. stupeň ZŠ	1.ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Týždenný počet hodín	1			
Počet hodín ročne	33			

HUDOBNÁ VÝCHOVA

1.ročník

Časový rozsah výučby:	1 hodina týždenne, 33 hodín ročne
Názov ŠVP:	Štátny vzdelávací program 1. stupňa základnej školy
Názov ŠkVP:	školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ ISCED 1
Kód a názov odboru štúdia :	primárne vzdelávanie
Ročník:	prvý
Stupeň vzdelania:	primárne vzdelávanie
Forma štúdia:	denná

Charakteristika predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia.

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodených a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti a spontánnosti.

Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu.

V prvých ročníkoch primárneho vzdelávania majú prevahu hudobné prejavy: vokálno-intonáčné, hudobno-pohybové, inštrumentálne (interpretačné a tvorivé), podporené percepčnými a hudobno-dramatickými činnosťami. Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť, aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch tak, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a sebaúcta. Prostredníctvom individuálneho prístupu pri vedení hudobno-výchovného procesu by sa mali zapájať do jednotlivých hudobných činností všetky skupiny žiakov bez strachu z osobného zlyhania.

Každá hudobná činnosť musí byť zmysluplná, zameraná na splniteľnosť, stimuláciu najschopnejších žiakov, povzbudzovanie menej nadaných a podporovanie najslabších žiakov.

Ciele predmetu

- rozvíjať hudobné kompetencie dieťaťa mladšieho školského veku,
- rozvíjať kultivovaný rečový, hlasový, pohybový prejav v spojení s hudbou,
- vychovávať aktívneho a vnímavého interpreta a percipienta hudby,
- naučiť žiaka orientovať sa vo svete hudobného umenia,
- rozvíjať emocionálny svet a hudobný vkus žiaka mladšieho školského veku,

- v rámci stanovených cieľov z hudobnej výchovy využívať integratívne prístupy a prieniky s ostatnými vyučovacími predmetmi v primárnej edukácii,
- viesť žiakov k samostatnej práci a hudobnej tvorivosti.

Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy, prepojenie s inými predmetmi:

- Hlasová činnosť
- Inštrumentálna činnosť
- Percepčné činnosti – aktívne počúvanie
- Hudobno-pohybové činnosti
- Hudobnodramatické činnosti
- Hudobno-vizuálna činnosť

V speve získavajú žiaci prvé správne spevácke návyky (uvoľnený plynulý spev, ľahké tvorenie tónu, hospodárne dýchanie, zreteľná výslovnosť). Zvykajú si na čistú intonáciu, správny rytmus, stále tempo. Kolektívny spev začínajú podľa udaného tónu a zjednocujú ho podľa taktovacích gest učiteľa.

Inštrumentálne a vokálne skladby žiaci pozorne počúvajú a orientujú sa v nich na úrovni dosiahnutých schopností, zručností a poznatkov.

Vnímajú a posudzujú rozmanité hudobné štruktúry im dostupného zvukového prostredia a reagujú na farbu zvuku, jeho výraz, artikuláciu, dynamiku. V rámci rozmanitých hudobných činností prežívajú a spoluvytvárajú rytmický pulz hudby, výškové, tempové, dynamické a iné kontrasty. Nachádzajú k nim paralely v prírode i vo vlastnom mikrosvete. Orientujú sa v rámci polarít: dolu – hore, vysoký – nízky, silný – slabý, dlhý – krátky, pomaly – rýchlo, zrýchľovať – spomaľovať ap. Rozoznávajú hovorený a spievaný prejav, typy ľudského hlasu, tóny hudobných nástrojov, pričom hodnotia vnímané prvky predovšetkým ako prostriedok dorozumenia, dialógu, ako citový prejav (silný – slabý, nežný – drsný, pokojný – nervózny, prívetivý – nepriateľský, príjemný – nepríjemný ap.). V príprave na notopis sa najprv orientujú v časopriestore melódie: sledujú jej vlnenie nahor, nadol, hľadajú opakujúce sa prvky, posudzujú ukončenie či neukončenie hudobnej frázy v tesnom spojení so slovným prejavom (otázka, odpoveď, výkričník, bodka, čiarka a pod.).

Pri rozvíjaní melodického cítenia sa pohybujú v typických štruktúrach detskej archetypálnej melodiky: 3-tónové, 4-tónové, 5-tónové alebo 6-tónové typy riekaniiek a piesní. Postupne si osvojujú prvky písania nôt.

Cez metaforické obrazy: kvarta ako „fanfára“, tercia ako „kukučka“, veľká sekunda ako „vtáčí trilok“, malá sekunda ako „vzdych“ ap. Tvorivo manipulujú s intervalmi bez toho, aby si ich osvojovali náukovo. V rámci jednoduchého dialógu podobne experimentujú s rytmickými prvkami a v spojení s melodikou tvoria frázy, motívy – ako dorozumievacie gestá.

Vychádzajú z modelu rozprávky a v rámci neho postupne rozlišujú rôzne funkcie hudby, jej významové vrstvy (napr. melódia a sprievod), typy a druhy – pieseň, pochod, tanec. Všímajú si výraz hudobných nástrojov a spôsob, akým artikulujú (vyslovujú) hudobné myšlienky.

Pri počúvaní hudobných úryvkov a krátkych skladieb si zvykajú na spoluúčasť formou pohybu, tanca, spevu, inštrumentálnych aktivít a dramatického gesta, ktorými vyjadrujú výrazy hudobných myšlienok. Touto participáciou sa prehĺbuje ich orientácia v hudbe a súčasne sa hromadia nové zručnosti, skúsenosti a poznatky.

Od začiatku (aj vo vyšších ročníkoch) učiteľ so žiakmi pracuje s médiom mg. záznamu (príp. videokamery) a cez neho rozvíja ich sluchovú a pohybovú kontrolu a sebakontrolu.

Základným zámerom hudobnej výchovy je :

- rozvíjať citový svet žiakov
- formovať mravné vzťahy k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života
- vychovať žiakov hrdých na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom
- vhodne a nenásilne spájať hudbu s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom

Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy môžeme realizovať viacerými formami, ako :

- integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu daného predmetu
- formou projektu
- formou kurzu

Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času prierezovej témy je v kompetencii každého učiteľa.

Na úrovni primárneho vzdelávania zavádza ŠkVP tieto prierezové témy:

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA - cieľom je rozvoj chápania iných kultúr, akceptácia a rozvoj medziľudských vzťahov, tolerancie.

MEDIÁLNA VÝCHOVA - cieľom je zmysluplné, selektívne a kriticky využívať médiá a ich produkty, uvedomovať si aj negatívne vplyvy na rozvoj svojej osobnosti.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ - cieľom je rozvíjať sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru, seba vzdelávanie a zodpovednosť za svoje konanie, prevencia sociálno - patologických javov v škole.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA – cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA - cieľom je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA - cieľom je sebaobrana, poskytnutie prvej pomoci, rozvoj telesnej zdatnosti, civilná ochrana, zdravotná príprava.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI - cieľom je komunikovať, argumentovať, používať informácie, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba ale aj prácu v skupine.

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU-

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;

Medzipredmetové vzťahy:

Jednotlivé témy hudobnej výchovy sa prelínajú s témami vo výtvarnej výchove (napr. pocitové

prvky – hudba a výtvarné stvárnenie sluchových vnemov), v slovenskom jazyku a literatúre sa uplatňuje princíp spev - rytmizácia – nácvik slabík, TEV tiež využíva prvky HUV pri pohybovo – estetických, tanečných kreáciách, v prírodovede sa pomocou piesní žiakom približujú regióny v ktorých žijú.

Požiadavky na výstup:

Žiaci si osvojujú piesne, hudobno-pohybové (tanečné) hry, vokálne a inštrumentálne miniatúry alebo úryvky zo skladieb, ktoré u nich vzbudzujú radosť a cez ne prebúdajú lásku k ľuďom, k ich práci, k prírode a obohacujú tak ich poznanie a prežívanie okolitého sveta.

V speve získavajú žiaci prvé správne spevácke návyky (uvoľnený plynulý spev, ľahké tvorenie tónu, hospodárne dýchanie, zreteľná výslovnosť). Zvykajú si na čistú intonáciu, správny rytmus, stále tempo. Kolektívny spev začínajú podľa udaného tónu a zjednocujú ho podľa taktovacích gest učiteľa.

Metódy a formy práce – stratégia vyučovania

V 1.ročníku ZŠ hudobná výchova nadväzuje na predškolské vzdelávanie, preto osvedčeným médiom pedagogického procesu je hra na primeranej mentálnej úrovni žiaka. Uplatňujú sa všetky druhy hudobných činností.

Striedame rôzne hudobné činnosti, uprednostňujeme zážitkové a skúsenostné metódy, metódu hrania rol, hrové formy pri získavaní hudobných skúseností, riadené objavovanie hudby.

Učebné zdroje

Učebnica hudobnej výchovy pre 1. ročník základných škôl

Doplňkové piesne hravého a ľudového charakteru na CD nosičoch

Hodnotenie predmetu

V prvom ročníku ZŠ sú žiaci priebežne i súhrnne hodnotení známku, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka, ako aj jeho správania. Hodnotí sa jeho tvorivosť, aktivita v práci, snaha po spoločnom úsilí pri dosahovaní cieľov.

Hodnotiace portfólio:

Osvojenie si rytmického vnímania piesne, nácviky a realizácia detských piesní, vystúpení a prezentácií. Tvorit' rytmické a pohybové výrazové celky, uskutočniť hudobno – dramatické vystúpenie.

Obsah vzdelávania:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>-použiť hlas na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa,</p> <p>-rytmizovať reč,</p> <p>-melodizovať reč 5.-3. a 5.-6.-5.-3. stupňom (so-mi; so-la-so-mi),</p> <p>-hrať na elementárnych hudobných nástrojoch,</p>	<p>Hlasová činnosť</p> <p>vokálne činnosti v rámci rozsahu d1-h1, rytmizovanie reči: detské ľudové a autorské piesne, popevky, riekanky, rečňovanky, dialogické hry, hlasové a dychové cvičenia, hry s dychom a hlasom</p> <p>2/4 a 3/4 takt, osminové a štvrt'ové rytmické hodnoty, pomocné rytmické prostriedky (rytmické slabiky ta, ti-ti a ich kombinácie, ručné znaky na vyjadrenie rytmu)</p> <p>pomocné intonačné prostriedky: ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, relatívna solmizácia, fonogestika</p> <p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>správne použitie Orffových nástrojov (paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce,</p>

-hrať na tele,	činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá, xylofón, zvonkohra, metalofón); hra na tele, hra na objektoch, hra na zvukových hračkách a ďalších
----------------	--

	elementárnych nástrojoch
-hrať rytmické modely,	2/4 a 3/4 takt, osminové a štvrt'ové rytmické hodnoty
-hrať melodické modely,	modely 5.-3. a 5.-6.-5.-3. (so-mi, so-la-so-mi) ostinátne rytmicko-melodické sprievody
-aktívne počúvať zvuky, piesne a hudobné skladby,	rytmická a melodická improvizácia
-sluchom rozlíšiť rozličné kvality zvuku a tónu,	Percepčné činnosti – aktívne počúvanie zvuky okolia, objektov, vlastného tela; skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav žiaka, hudobný prejav triedy (skupiny)
-identifikovať obsadenie interpretovanej hudobnej skladby,	zvuk, tón: výška, sila, dĺžka, farba, tempo, metrum, dynamika, hry so zvukom; kontrasty: nízky – vysoký hlasný – tichý dlhý – krátky, rýchly – pomalý, metaforické vyjadrenie farby tónu: lesklý - temný, chladný – teplý, kovový – drevitý a pod.

<p>-rozpoznať totožné a kontrastné prvky v hudobnej forme,</p>	<p>spev, sólo, zbor, hra na sólovom hudobnom nástroji, hra orchestra, husle, klavír</p>
--	---

<p>určiť a rozpoznať melodické a rytmické modely,</p> <p>-uplatniť vhodný pohyb v hudobno– pohybových hrách so spevom,</p> <p>-adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo,</p> <p>-pohybom adekvátne vyjadriť hudobno– výrazové prostriedky,</p> <p>-ovládať tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách,</p> <p>-stvárníť riekanku či pieseň hudobno– dramatickými prostriedkami.</p>	<p>rytmické modely ta, ti-ti a kombinácie, melodické modely so-mi, la-somi</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <p>hudobno–pohybové hry so spevom, tanečná chôdza, tanečný beh, pochod, prísunový krok dopredu, dozadu a do strán, pohyb, gesto, mimika, tleskanie, plieskanie, dupanie pomocný prostriedok percepčných činností (počúvanie hudby)</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>príbehy, rozprávky, básne; integrácia s predmetom</p>
--	--

<p>-vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku,</p>	<p>slovenský jazyk a literatúra</p>
<p>-realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov, -vizuálne zobrazit' zvukové vnemy.</p>	<p>Hudobno-vizuálna činnosti grafická notácia; grafická partitúra; integrácia s výtvarnou výchovou</p>

Časová dotácia

Hudobná výchova pre 1. stupeň ZŠ	1.ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Týždenný počet hodín	1			
Počet hodín ročne	33			

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

1. ročník

Časový rozsah výučby:	2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne
Názov ŠVP:	Štátny vzdelávací program 1. stupňa základnej školy
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ ISCED 1
Kód a názov odboru štúdia:	primárne vzdelávanie

Ročník:	prvý
Stupeň vzdelania:	primárne vzdelávanie
Forma štúdia:	denná
Vyučovací jazyk:	slovenský

Charakteristika predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania

Výtvarná výchova je predmet, ktorý prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia. Týmto VYV naplňa svoje jedinečné poslanie v celom edukačnom procese.

Výtvarné aktivity predstavujú širokú škálu činností, ktorú na jednej strane vymedzuje prirodzený detský záujem, duševný, citový rozvoj a rozvoj schopnosti vyjadrovať svoje predstavy – a na druhej strane bohatosť vyjadrovacích foriem (jazyka), ktorú ponúkajú rôzne druhy vizuálnych umení súčasnosti. Predmet výtvarná výchova v sebe zahrňuje okrem tradičných a nových výtvarných disciplín aj ďalšie druhy vizuálnych umení – dizajn v jeho rôznych polohách (výrobný, komunikačný, odevný, textilný, telový, vizuálnu reklamu), fotografiu, architektúru, elektronické médiá a multimédiá (video a film).

Na primárnom stupni výtvarná výchova plynulo nadväzuje na prirodzený záujem dieťaťa o výtvarné vyjadrovanie svojich predstáv, na bohatosť detskej fantázie a obrazotvornosti, zvedavosť a príťažlivosť objavovania nových možností.

Edukačný proces pozostáva zo zložky vyjadrovacej a interpretačnej, výchovnej a vzdelávacej. Tieto zložky sa vo VYV prelínajú, nemožno ich chápať ako izolované. Uplatňujú sa tak, že jedna vyplýva z druhej. Výtvarné činnosti predstavujú zároveň poznávanie umenia a chápanie jeho zmyslu. Otvárajú tak žiakovi možnosti zaradiť sa do kultúrnej tradície na úrovni súčasného myslenia, možnosti jeho aktívneho začleňovania sa do kultúry.

Hlavný cieľ predmetu

Žiaci v nadväznosti na detský výtvarný prejav rozvíjajú svoju vizuálnu kultúru na úrovni poznania i vyjadrovania.

Ciele predmetu

- rozvíjať predstavivosť a fantáziu,

- rozvíjať pozorovacie schopnosti,
- spoznávať základné prostriedky výtvarného vyjadrovania,
- rozvíjať tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- osvojovať základné zručnosti pri práci s nástrojmi a materiálmi,
- poznávať umelecké diela a svoj zážitok z nich výtvarne vyjadrujú,
- osvojovať si základné kultúrne postoje.

Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy, prepojenie s inými predmetmi

Výtvarné vyjadrovacie schopnosti

- Rozvoj fantázie a synestetické podnety
- Podnety moderného výtvarného umenia
- Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia
- Škola v galérii
- Podnety architektúry
- Podnety fotografie
- Podnety videa a filmu
- Podnety dizajnu a remesiel
- Podnety poznávania sveta

Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy môžeme realizovať viacerými formami, ako :

- integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu daného predmetu
- formou projektu

Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času prierezovej témy je v kompetencii každého učiteľa.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA - cieľom je rozvoj chápania iných kultúr, akceptácia a rozvoj

medziľudských vzťahov, tolerancie.

MEDIÁLNA VÝCHOVA - cieľom je zmysluplné, selektívne a kriticky využívať médiá a ich produkty, uvedomovať si aj negatívne vplyvy na rozvoj svojej osobnosti.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ - cieľom je rozvíjať sebareflexiu, sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru, sebazvedľovanie a zodpovednosť za svoje konanie, prevencia sociálno-patologických javov v škole.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA – cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA - cieľom je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA - cieľom je sebaobrana, poskytnutie prvej pomoci, rozvoj telesnej zdatnosti, civilná ochrana, zdravotná príprava.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI - cieľom je komunikovať, argumentovať, používať informácie, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba ale aj prácu v skupine.

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU-

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Medzipredmetové vzťahy:

Mnohé témy v slovenskom jazyku a literatúre sa uplatňujú v tomto predmete (Výjav z rozprávky, Ilustrácia prečítanej knihy, a pod.), v prírodovede sa bohato uplatňujú schopnosti kreslenia, matematická schopnosť zobrazit' priestor vo VYV.

Požiadavky na výstup

Absolvent primárneho stupňa vzdelania sa naučil:

- základné vedomosti o farbách, charakteroch tvarov, textúr, základných priestorových vzťahoch,
- vedomosti o vlastnostiach a možnostiach používania výtvarných nástrojov a materiálov
- znalosť základných maliarskych a sochárskych žánrov: krajinomaľby, zátišia, portréty, sochy, reliéfu,
- prvé vedomosti o vzniku filmu – o pohybe obrazu, akcii, filmovej postave,
- prvé vedomosti o architektonickom priestore a tvare,
- vedomosti o krajine svojho okolia, obci, regióne a ich vizuálnych a estetických kvalitách (typy, tvary, kolorit, usporiadanie, prírodniny, prírodné a kultúrne reálie, remeselné tradície).

Formálne zručnosti:

- realizovať rôzne typy stôp (lína, škvrna, odtlačok, bod)
- vyjadriť plošný a priestorový tvar podľa fantázie a predstavy
- vyjadriť rytmus a pohyb prostriedkami kresby a maľby

Technické zručnosti:

- zvládnuť základné motorické úkony s rôznymi nástrojmi
- vytvárať stopy alebo tvary priamym telesným dotykcom
- kresliť prostredníctvom linky
- zvládnuť jednotlivé techniky otláčania
- zvládnuť základy modelovania a otláčania do modelovacej hmoty
- zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov
- zvládnuť jednoduché konštrukčno-technické úkony s materiálmi - krčenie, trhanie, strihanie, skladanie a spájanie materiálov v koláži

Mentálne spôsobilosti:

Žiak dokáže:

- primerane veku pomenovávať postupy a výsledky vlastnej výtvarnej činnosti - krčenie, trhanie, strihanie, skladanie, lepenie
- interpretovať psychickú charakteristiku výrazu zobrazeného motívu - smutný, veselý, nahnevaný
- kategorizovať predmety podľa základných znakov - veľkosť, farebnosť a tvarová podobnosť

Metódy a formy práce – stratégia vyučovania

Maľba, kresba, koláž, lepenie, trhanie, skladanie, strihanie, modelovanie, otláčanie, dotváranie, ilustrácia, kolorovanie a dokresľovanie, manipulácia s predmetmi, skupinové práce, práca vo dvojiciach, tvorba projektov, oboznámenie sa s počítačom, leporelo, skladačky, fotoalbum, návšteva galérie, vizuálne médiá, multimédiá.

Učebné zdroje

Námety na jednotlivé témy vychádzajú z učebných osnov a následne z TVVP v ktorých sú obsiahnuté dané témy výtvarných prác.

Učebným zdrojom zároveň môžu byť aj návštevy galérií, výstavy, prezentačné akcie, odborné publikácie, dostupné webové stránky, kabinetný fond a iné

Všetko, čo učiteľ využíva na hodine

- Vlastné albumy, žiacke práce (z min. roka), portfólio žiakov
- Svojpomocne vytvorené učebné pomôcky
- Kabinetný fond
- Školský knižničný fond
- Doplnková literatúra (met. príručky, , časopisy, elektronické časopisy, , IKT zdroje
- Portál : www.zborovna.sk, www.infovekacik.sk, www.pastelka.sk a iné
- Edusoftwer: Detský kútik a iné edusoftwéry zakúpené zo školských zdrojov.
- Auditívne (sluchové): magnetofón, CD disk, počítačový program a iné
- Vizuálne (zrakové): učebnica, , návod, tabuľky, fotografia, výkres, projekt, nástenné obrazy, schémy, diagramy, mapy, obraz a iné
- Taktilné (hmatové): modely, reálie a iné
- Audiovizuálne (zvukovo- zrakové): televízor, film, videozáznam
- Kombinované: multimédia, učebnica, reálie, dataprojektor
- Informačné technológie: audiovizuálne a počítač, interaktívna tabuľa

Hodnotenie predmetu

V rámci novej koncepcii vyučovania výtvarnej výchovy na ZŠ, zavádzame v rámci obsahovej prestavby školstva spôsob hodnotenia a klasifikácie žiaka známami. Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície a vkus.

Pri hodnotení žiaka ma prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi a s nastavenými kritériami pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov.

Až v druhom rade je teda hodnotenie porovnaním v rámci skupiny žiakov (triedy). Toto porovnanie ma mať najmä výchovný charakter. Pri zohľadnení osobitosti každého žiaka poskytuje obraz o rozvrstvení škály kvality prístupu, výkonu, poznania, schopnosti zaujať stanovisko a výsledku činnosti v porovnaní medzi jednotlivými žiakmi. Nehodnotíme teda len (alebo v prvom rade) výsledok činnosti (vytvorený artefakt), ale celý proces a prístup žiaka v rámci tohto procesu.

Forma hodnotenia

Ťažiskovou formou hodnotenia je osobný rozhovor so žiakom, v ktorom učiteľ žiakovi poskytne citlivú, veku primeranú, analyticky podloženú spätnú väzbu o rôznych aspektoch jeho činnosti (viď kritéria hodnotenia vo 4.roč.). Vo vzájomnej komunikácii ma žiak možnosť klásť otázky alebo zdôvodniť svoj prístup. Túto formu odporúčame príležitostne kombinovať aj so seba hodnotením žiaka.

Hodnotiace portfólio:

Tvorí ho výstupy žiackych výtvarných prác, kolektívne tematické práce, práca na projektoch, plagátoch a súťažiach.

Obsah vzdelávania

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. výtvarné vyjadrovacie prostriedky /10 hod./	škvrna (vytvorená napr. odtláčaním farby (dekalk), rozlievaním, zapúšťaním do mokrého podkladu, rozfúkavaním) – náhodný tvar, jeho dopĺňanie na významový, zobrazujúci tvar (podľa predstavivosti žiaka) náhodné čiary alebo tvary (dokresľovanie alebo domaľovanie škvorny, odtlačku farby, čarbanice, pokrčeného papiera – krkváže a pod.) obrys (výtvarné zobrazenie obrysov tvarov predmetov, figúr) základné tóny farieb, druhotné (vymiešané) tóny, teplé a studené farby	- tvoriť škvorny, -rozlíšiť v škvorne významovo čitateľný tvar, -vyhľadať v textúre čiar tvary podľa svojich predstáv, - pomenovať objavené tvary, - pomenovať tóny základných farieb, - rozlíšiť svetlé a tmavé farebné tóny, - rozlíšiť priamku od krivky,

2. podnety moderného o výtvarného umenia /16 hod./	fŕkanie, liatie, odtlačanie, kvapkanie, roztieranie, rozfúkavanie... farebnej hmoty stopa kresliaceho (maliarskeho) nástroja (využitie vlastností rôznych nástrojov) stopa gesta (rôzne druhy stôp/čiar/ŕahov) odpadový materiál objekt ukážky: akčná maľba	použiť rôzne kresliarske (maliarske) nástroje, vyjadriť výtvarné stopy (nástroja, materiálu, gesta) prostredníctvom hravej akcie, vytvoriť objekt zo zvolených materiálov,
---	---	--

3. výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia /4 hod./	praveké jaskynné maľby (motívy) materiál, nástroje, podklad v tvorbe pravekých ľudí hra na pravekého umelca - tvorba artefaktu limitovaného motívom a technikou výraz portrétu (maľba, socha, fotografia) – v priestoroch galérie, alternatívne vo virtuálnej galérii na internete akčné napodobnenie výrazu portrétu (grimasa, performancia ...) výtvarná interpretácia výrazu (kresba, maľba ...)	namaľovať svoju predstavu inšpirovanú pravekým umením, výtvarne vyjadriť rôzne výrazy tváre,
--	---	--

4. podnety fotografie /2 hod./	fotografia (napríklad z časopisu) zásah do kompozície fotografie, jej doplnenie, prekreslenie, premaľovanie, kolorovanie, dokomponovanie	doplniť fotografický podklad podľa vlastnej fantázie,
5. podnety filmu a videa /4 hod./	krátka ukážka z vybraného filmu, (groteska) pohyblivý obraz – akcia vo filme (videu) výtvarné spracovanie akcie/pohybu	porozprávať o akcii v uvedenej ukážke filmu, výtvarne interpretovať vybranú akciu z filmovej ukážky,

6. podnety architektúry /4 hod./	rozprávková architektúra (maľba, kresba, modelovanie, objekt – skladanie, lepenie, strihanie...) fantastické motívy v architektúre architektúra v rozprávkach (animácie, ilustrácie, filmy)	zobraziť architektúru podľa vlastnej fantázie, porozprávať o zobrazenej architektúre,
--	---	---

7. podnety dizajnu a remesiel /8 hod./	nezvyčajný, fantastický nábytok, alebo nábytok s nezvyčajnými funkciami (napr. hojdanie, skákanie, kotúľanie, preklápanie, skladanie a rozkladanie – aplikované na typ stoličky, posteľ, skrine, lampy a pod.) alt. nezvyčajný odevný doplnok alt. fantastický stroj	nakresliť dizajn podľa svojej fantázie, porozprávať o nakreslenom,
---	---	---

8. rozvoj fantázie a synestetické podnety /12 hod./	fantazijné kreslenie fantazijné maľovanie fantazijné modelovanie tvar a hmat (napr. ohmatávanie tvarov predmetov skrytých pod dekou, alebo kreslenie so zaviazanými očami ...) povrch predmetu	- výtvarne zobrazíť svoje predstavy a fantáziu na zadanú tému, -nakresliť predmety na základe hmatového vnemu, -pomenovať charakter rôznych povrchov podľa hmatového vnemu,
9. podnety poznávaní a sveta /2 hod./	oživené písmená tvary písmen (tlačených, písaných, veľkých, malých) figuratívna kompozícia z tvarov písmen	výtvarne reagovať na písmená abecedy.

10. škola v galérii /4 hod./	výraz portrétu (maľba, socha, fotografia) – v priestoroch galérie, alternatívne vo virtuálnej galérii na internete akčné napodobnenie výrazu portrétu (grimasa, performancia ...) výtvarná interpretácia výrazu (kresba, maľba ...)	výtvarne vyjadriť rôzne výrazy tváre,
---	---	---------------------------------------

Časová dotácia

Výtvarná výchova pre 1. stupeň ZŠ	1.ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Týždenný počet hodín	2			
Počet hodín ročne	66			

TELESNÁ VÝCHOVA

1.ročník

Časový rozsah výučby:

2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Názov ŠVP:

Štátny vzdelávací program 1. stupňa základnej školy

Názov ŠkVP:

Školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ
ISCED 1

Kód a názov odboru štúdia:

Ročník:

prvý

Stupeň vzdelania:

primárne vzdelávanie

Forma štúdia:

denná

Vyučovaci jazyk:

slovenský jazyk

Charakteristika predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania

Telesná a športová výchova v primárnom vzdelávaní je upriamená na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná a športová výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybových aktivít a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj dôležitú kompenzačnú funkciu v procese edukácie.

Svojím zameraním má telesná a športová výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému formovaniu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Vzdelávací štandard má tri základné časti: Zdravie a zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky: základné pohybové zručnosti (30 %), manipulačné, prípravné a športové hry (30 %), hudobno-pohybové a tanečné činnosti (15 %), psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia (10 %) a aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti (15 %).

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

Cieľom telesnej výchovy na I. stupni ZŠ je:

- získať poznatky o vplyve pohybu na zdravie a vnímajú pohybovú aktivitu ako prostriedok upevňovania zdravia,
- osvojiť si základné vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu,
- mať vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach,
- nadobudnúť pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám a športu,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti,
- mať kultivovaný pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,

- osvojiť si základné pohybové zručnosti súvisiace s vykonávaním základných lokomócií, nelokomočných pohybových zručností a vybraných športov,
- prostredníctvom vhodných telesných cvičení si rozvíjať pohybové schopnosti pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti,
- chápať význam diagnostiky v telesnej výchove ako prostriedku pre získanie informácií o úrovni vlastnej telesnej zdatnosti.

Ďalšie ciele sú:

Cieľ zameraný na osobnostný rozvoj

Mať vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispievať k optimálnemu stupňu rozvoja osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej.

Cieľ zameraný na zdravie

Vnímať zdravie a pohybovú aktivitu ako jeho nevyhnutnú súčasť pri formovaní vlastného zdravého životného štýlu a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Formovať osobnú zodpovednosť za vlastné zdravie.

Cieľ zameraný na motoriku

Mať osvojené elementárne pohybové zručnosti a vytvorené pohybové návyky súvisiace so základnými lokomóciami, mať optimálne primerane veku rozvinuté pohybové schopnosti, preukazovať elementárne vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu pri realizácii pohybových činností.

Cieľ zameraný na postoje

Prejavovať záujem o pohybové činnosti, prezentovať pozitívny vzťah k ich pravidelnej realizácii, aplikovať ich v každodennom živote.

Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy, prepojenie s inými predmetmi

Spôsobilosti absolventa 1. ročníka ZŠ z telesnej výchovy:

- mať vytvorený základný pojmový aparát na veku primeranej úrovni prostredníctvom poznatkov z realizovaných pohybových aktivít, aktuálnych skúseností a športových záujmov,

- dokáže v pohybových činnostiach uplatňovať princípy fair-play, je tolerantný k súperom pri súťažiach, vie kooperovať v skupine, akceptuje práva a povinnosti účastníkov hry, súťaže a svojim správaním prispieva k nerušenému priebehu športovej akcie,
- má osvojené elementárne vedomosti a zručnosti z telesnej výchovy, vie ich aplikovať a tvorivo rozpracovať v pohybových aktivitách v škole i vo voľnom čase,
- má na veku primeranej úrovni rozvinuté pohybové schopnosti, ktoré vytvárajú predpoklad pre optimálnu zdravotne orientovanú zdatnosť,
- dokáže v každodennom živote uplatňovať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany vlastného zdravia,
- pozná a uvedomuje si význam pohybu pre zdravie a dokáže svoje zdravie upevňovať prostredníctvom každodenného pohybu.

V prvom ročníku sú nosné kľúčové nasledovné témy:

- Zásady zdravého životného štýlu
- Správne držanie tela
- Zmeny tempa a rytmu
- Poradové cvičenia
- Povel, zástup
- Rozvoj základných lokomócií – bežecká abeceda, rýchly beh, beh z rôznych polôh, beh so zmenami smeru, akceleračný beh, beh na 30 m, prekážkový beh
- Gymnastické náčinie
- Cvičenie na náradí
- Skok do diaľky
- Hod kriketovou loptičkou
- Skok z miesta
- Dýchacie cvičenia
- Rovnováhové schopnosti, statická a dynamická, balansovanie na fit lopte
- Strečingové cvičenia
- Rytmické cvičenia
- Tanečné kroky, štylizovaná chôdza, beh, skoky
- Pohybové hry
- Prípravné hry
- Úpolové cvičenia

- Tradičné a netradičné náradie
- Prípravné športové hry zamerané na futbal a basketbal
- Zimné pohybové aktivity
- Hry v prírode
- Súťaže na kolobežkách
- Cvičenia so švihadlom

Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy môžeme realizovať viacerými formami, ako :

- integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu daného predmetu
- formou projektu

Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času prierezovej témy je v kompetencii každého učiteľa. Prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA - cieľom je rozvoj chápania iných kultúr, akceptácia a rozvoj medziľudských vzťahov, tolerancie.

MEDIÁLNA VÝCHOVA - cieľom je zmysluplné, selektívne a kriticky využívať médiá a ich produkty, uvedomovať si aj negatívne vplyvy na rozvoj svojej osobnosti.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ - cieľom je rozvíjať sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru, seba vzdelávanie a zodpovednosť za svoje konanie, prevencia sociálno-patologických javov v škole.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA – cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA - cieľom je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA - cieľom je sebaobrana, poskytnutie prvej pomoci, rozvoj telesnej zdatnosti, civilná ochrana, zdravotná príprava.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI - cieľom je komunikovať, argumentovať, používať informácie, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba ale aj prácu v skupine.

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU-

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Medzipredmetové vzťahy:

Telesná výchova sa uplatňuje aj na hodinách etickej výchovy, výtvarnej a hudobnej výchovy, kde využíva prirodzený detský pohyb – ako potrebu sebavyjadrenia sa.

Požiadavky na výstup

Na 1. stupni ZŠ sa výraznejšie diferencujú ciele, úlohy a obsah podľa jednotlivých ročníkov.

Prvý ročník je adaptačný. Tomu zodpovedá výrazné zastúpenie spontánnych pohybových činností a pohybových hier, v ktorých sa uplatňujú prirodzené pohyby (chôdza, beh, skoky, hody, lezenie atď.). Tieto činnosti sú motivačne posilňované slovom, riekankami, melódiou, rytmom. Žiaci sa učia a navykajú na organizáciu vyučovania telesnej výchovy, učia sa významu a technike jednotlivých cvičení a činností. Značná pozornosť sa venuje cvičeniam, ktoré podporujú správne držanie tela žiakov.

Metódy a formy práce – stratégia vyučovania

Na hodinách sa využívajú: manipulačné hry, praktické cvičenia a hry, kondičné, posilňovacie, relaxačné cvičenia, štafety, akrobacia, tanec, rytmické a pohybové hry ap.

Učebné zdroje

Vzdelávacie štandardy pre 1. st. ZŠ, TPU

Súťaže, TEV olympiády.

Hodnotenie predmetu

V prvom ročníku ZŠ sú žiaci priebežne i súhrnne hodnotení známku, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka, ako aj jeho správania. Hodnotí sa jeho tvorivosť, aktivita v práci, snaha po spoločnom úsilí pri dosahovaní cieľov. Hlavným kritériom hodnotenia má byť individuálne zlepšenie v pohybových zručnostiach, vedomostiach, psychomotorických schopnostiach, v snahe o lepšie výkony, ale i angažovanosť v telesnej výchove.

Hodnotiace portfólio:

Výkonnostné osobnostné výsledky, pohybové aktivity, kolektívne vystúpenia a hry.

Obsah vzdelávania:

Tematické celky	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zdravie a zdravý životný štýl	zásady zdravého životného štýlu (pravidelný pohyb v dennom režime, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny, stravovanie pri zvýšenej telesnej záťaži, práca a odpočinok v dennom režime) hygienické zásady pred, pri a po cvičení hygiena úborov, zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, v ľahu,	rozlišovať zdravú a nezdravú výživu, rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka,
Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť	Cvičenie so švihadlom. Cvičenia na rozlišovanie zmeny tempa a rytmu. Cvičenie zamerané na meranie	odmerať pulzovú frekvenciu na krčnej tepne,

	pulzovej frekvencie	
Hudobno-pohybové a tanečné činnosti	<p>Jednoduché rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním a vydupávaním a hraním na jednoduché nástroje.</p> <p>Tanečné kroky a motívy moderných tancov.</p> <p>tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách</p> <p>Tanec - ľudový, moderný tanečný krok prísuný, poskočný.</p>	<p>vykonať ukážku rytmických cvičení,</p> <p>- zladať pohyby tela, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou,</p> <p>Vytvoriť krátke motívy z naučených tanečných krokov</p> <p>zladať pohyby tela, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou,</p> <p>správne pomenovať tanečné kroky realizované vo výučbe.</p>

**Manipulačné, prípravné
a športové hry**

Základné pojmy - pohybová hra, hráč, spoluhráč, súper, kapitán, rozhodca, ihrisko, bránka, kôš, hracie náčinie - lopta, hokejka ...

hry so zameraním na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a s inými pomôckami

pohybové hry zamerané na rozvoj pohybových schopností (kondičných, koordinačných a hybridných), pravidlá fair-play

prípravné športové hry zamerané na futbal, basketbal,

pohybové hry zamerané na precvičovanie osvojovaných pohybových zručností rôzneho charakteru (gymnastického, atletického, plaveckého)

charakterizovať zákl. pojmy súvisiace s hrami

- pomenovať základné herné činnosti jednotlivca,

- zvládnuť herné činnosti jednotlivca v hrách realizovaných vo výučbe,

- aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich,

- uplatniť manipuláciu s náčiním v pohybovej alebo prípravnej športovej hre,

- vymenovať názvy hier realizovaných vo výučbe, zvládnuť herné činnosti jednotlivca v hrách realizovaných vo výučbe,

	<p>prípravné športové hry zamerané na florbal,</p> <p>pohybové hry zamerané na rozvoj pohybových schopností (kondičných, koordinačných a hybridných), pravidlá fair-play</p>	<p>- uplatniť manipuláciu s náčiním v pohybovej alebo prípravnej športovej hre,</p> <p>- aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich</p>
<p>Psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia a hry</p>	<p>skok z miesta. Pohybové aktivity zamer. na natáhovacie (strečingové) cvičenia.</p> <p>cvičenia so zameraním na riadené spevňovanie a uvoľňovanie svalstva, aktivity zamerané na rozvoj dýchania, dýchacie cvičenia</p> <p>rozvoj rovnovážových schopností: statickej r. (cvičenia zamerané na stabilitu a labilitu v rôznych polohách), dynamickej r. (balansovanie na fit lopte) balansovanie s predmetmi (prenášanie predmetov rôznym spôsobom a pod.)</p>	<p>zvládnuť techniku skoku z miesta</p> <p>- vykonať jednoduché strečingové cvičenia,</p> <p>- postupne uvoľniť pri slovnom doprovide svalstvo končatín i celého tela,</p> <p>- opísať základné spôsoby dýchania,</p> <p>- charakterizovať cvičenia z psychomotoriky,</p> <p>- aplikovať naučené zručnosti v cvičeniach a hrách,</p> <p>- vykonať jednoduché strečingové cvičenia,</p>

	naťahovacie (strečingové) cvičenia	
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Zimné sezónne pohybové aktivity. zásady a význam otužovania, pohybu a pobytu v prírode v každom ročnom období hry v prírode a súťaže na kolobežke	- bezpečne sa pohybovať v rôznom priestore a v rôznych podmienkach, - uplatniť prvky sezónnych pohybových činností v hrách súťažiach, v škole i vo voľnom čase,

Časová dotácia

Telesná výchova pre 1. stupeň ZŠ	1.ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Týždenný počet hodín	2			
Počet hodín ročne	66			